

SLOVENSKI NAROD.

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravištvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Oznaniła:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " 2krat,
4 " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

Zmaga ljubljanskega mestnega zbora!

Znano je, da je kranjsko deželno šolsko svetovalstvo z okrožnico 8. l. l. določilo, da ima biti po vseh kranjskih ljudskih šolah razen kočevskih in fužinske na Gorenškem slovenski jezik učni jezik. K ljudskim šolam prištevamo pa tudi glavne (4razredne ljudske) šole po mestih. Po teh je pa dosedaj veljal v 3. in 4. razredu nemški jezik kot učni jezik. Z omenjeno okrožnico je deželni šolski svet umno odpravil to krivico, ki se je našemu narodu po Kranjskem godila. Ta okrožnica je zadela tudi ljubljanske mestne štirirazredne ljudske šole, nad katerimi gospoduje ljubljanski nemčurski mestni zbor. Temu ta okrožnica seveda ni bila všeč; kajti on noče, da bi se ljubljanski otroci bolj slovenščine in manj nemščine učili. „Tagblatt“ se je zaradi tega pred nekim časom v mnogih uvodnih člankih hudo repenčil in svoje sovraštvo do Slovencev in njihovega napredka kakor po navadi prav strastno in očitno razodeval. Tudi je svoje trditve tako dokazoval, da se mu je mogel sleherni otrok smejeti. Zavaljo tega mu takrat nismo hotli odgovarjati, ker se nikdar ne splača, „zamorca umivati.“

Ljubljanski mestni zbor je bil zoper ono določilo vložil upor pri deželnem predsedništvu ali pa pri kranjskem deželnem šolskem svetovalstvu. Ljubljanski mestni zbor je svoj upor opiral na §. 6. splošne šolske postave 14. marca 1869, po katerem mora deželni šolski svet o učnem jeziku in o podučevanju v drugem deželnem jeziku še le potem določiti, ko je zaslišal mnenje tistih, ki šolo vzdržujejo.

Deželni šolski svet bi bil tudi moral po postavi prašati ljubljanski mestni zbor, kaj je njegova želja v tej zadevi. Ker je pa deželni šolski svet že naprej lahko vedel, kaj ljubljanski mestni zbor o tej stvari misli, in ker so njemu vse kranjske, tedaj tudi ljubljanske razmere znane, določil je toraj gledé učnega jezika tako, kakor tirjajo koristi in napredek našega naroda, kranjskega sploh, pa tudi ljubljanskega.

„Tagblatt“ in ljubljanski mestni zbor pa sta tožila in v ta namen svoje pritožbe z neresničnimi dokazi podpirala, da je v ljubljanskih mestnih šolah polovica nemških otrok, 1/4 slovenskih, nemščine zmožnih in le 1/4 čisto slovenskih otrok, da se toraj v vsakem oziru, katerih je naštel na cente, krivica godi učencem, starišem, vednosti i. t. d., ako se slovenščina kot učni jezik v ljubljanske mestne šole vpelje.

Tej pritožbi je kranjsko deželno predsedništvo verovalo in se dalo zapeljati Dežmanovim in Pirkerjevim zvijačam, da je ljubljanskemu mestnemu zboru dovolilo, da zdaj sme v njegovih šolah v 3. in 4. razredu nemščina kot učni jezik gospodovati.

Deželno predsedništvo je na omenjeni upor takole odgovorilo: Okrožnica od 8. oktobra se ne more preklicati. Ta pa itak — v „Laib. Ztg.“ se je enkrat ravno ta misel brala — v principu ničesar ne določuje ter le izreka, da ima gledé podučevanja v jeziki bolj pri starem ostati, in dostavlja, da deželni šolski svet pri onem razglasu ni vedel, da se v ljubljanskih mestnih šolah nemški jezik kot učni jezik rabi.

Iz odgovora na protest ljubljanskih mestnih očetov, iz pojasnila o okrožnici od 8. oktobra 1870, ki smo ga brali pred nekim časom v „Laib. Ztg.“ in iz vedenja ljubljanskega mestnega zbora, kterega protest je za

svoje zadeve zdaj obveljal, povzamemo več neprijetnih reči.

V omenjeni okrožnici beremo pod št. 7 to le: „Zastran nauka v jeziku se z ozirom na zadnji stavek §. 51. izreče, da je učni jezik v ljudski šoli, razun v šolah na Kočevskem in na Fužinah na Gorenškem, slovenski jezik.“ V tem stavku se menda v principu izreče, da je učni jezik v kranjskih, in tudi ljubljanskih šolah slovenski jezik. Odgovor na omenjeni upor in pa „Laib.“ pa pravita, da se v principu nič ne določuje in da ima pri starem ostati. Ako bi imelo pri starem ostati, bi se ne bil lj. mestni zbor upiral in protestiral. Na epi strani se toraj od vladnih mož, od c. kr. dež. šolsk. sveta, ukaže vpeljava slovenskega jezika, na drugi se zopet od vladnih mož, od dež. predsedništva dovoljuje dosejanja raba nemščine, da se ustreže nemškemu mestnemu zboru, ki pa zastopa le malo stranko ljublj. mestjanov.

Ker je bilo dež. šolsko svetovalstvo tudi za lj. mestne šole o učnem jeziku določilo, dolže ga zdaj zaradi tega — nevednosti. Mislimo pa, da je dež. šolski svet dobro vedel, da je v ljubljanskih, kakor drugih kranjskih glavnih šolah v 3. in 4. razredu nemščina učni jezik in ga je v dobri zavesti, da narodu koristi, tudi odpravil.

Kakor je lj. mestni zbor s svojim uporom najvažnejšo določbo okrožnice od 8. okt. 70 podrl; tako bi znale tudi druge nemčurske občine temu upirati se in „dosledno“ bi se jim tudi dovoliti moralo. Ker ima kranjski deželni šolski svet edino veljavno pravico, da določuje o učnem jeziku v kranjskih ljudskih šolah, in ker naj pravične želje občin pač zaslišuje, ne pa narodu škodljivim svetom in uporom, — kakor je lj. mestnega zbora — ustreza; zatoraj naj kranjski deželni zbor skrbi, da bode okrožnica od 8. okt. veljavna za vse ljudske šole kranjske in tudi za ljubljanske 4 razredne mestne šole, da ne bode mogla vsaka srenja za-se občeno veljavno postaviti po svoje prenarajati, in da ne bode treba poročati o „zmagi“ kakega drugega mestnega zbora. —

Dopisi.

—r.— Iz Ljubljane, 11. februarja. [Izv. dop.]

Ministerstvo Hohenvart je v svojem objavljenem programu omenilo tudi §. 19 državnih osnovnih postav ter izreklo, da mu bo najvažnša naloga gojiti politično in narodno ravnopravnost. Kaj so si pač pri tem mislili baron Konrad in njegovi okrajni paše Ogrinc, Derbič in Schivitzhofen? Gotovo so se te blage duše smejale, kajti ravnopravnost in uradovanje v slovenskem jeziku jim je še vedno bela vrana. Ne vem, ali vsaj za trdno ne vem, kje se najmanj slovenski uraduje, to pa vem, da je gosp. Schivitzhofen vreden naslednik očeta Pajka in da si prizadeva v tem obziru vse svoje vrstnike prekositi, ter da se pri ljubljanskem okrajnem glavarstvu izključljivo uraduje le nemški. Videl sem cele kupe dopisov, pozivov itd. pa ne trohice slovenske. Da, gospodine Konrad, črnilo v Egerjevi tiskarnici je potrpežljivo, papir tudi in v pol ure se tiska nekoliko tisoč razglasov: „Vaš jezik je v šole in uradnije vpeljan“, — a v resnici je vse drugače, kajti razglasi so le kakor pesek za oči. Pred malo dnevi sem imel neljubo priliko se tega osvedočiti. Na frančiškanskem mostu me

ogovori 70leten starček, da bi mu skazal ljubav. Mislil sem, da hoče kaj vbogajme in sem že segnil v žep. Pa starček me prosi, da bi mu le neki listek prebral, kterega je dobil, ker nima denarjev, da bi šel k kaccemu odvetniku ali zakotnemu pisacu. Gotovo govori listek o njegovem sinu, kterega je komaj od vojaščine dobil nazaj. Vzajem listek, pa moram priznati, da te črčkarije skoro sam nisem mogel brati. Edino kar je bilo različno pisanega je bila številka zapisnika 8939 in pa: für den k. k. Bezirkshauptmann: Premierstein m. p. Po dolgi muji sem starčeku razodel, kar mu je bilo treba vedeti. Saj pa tudi ni čuda, gospodine Konrad, pri tacih uradnikih kakor je gospod Premierstein, ki niso pri deželni vladi za rabo, ki slovenskega nič ne znajo, tudi znati nočejo, ker so pre „nobel“. Upamo pa, da bo od novega ministerstva potegnili bladen, dobrodejen veter, ter po pisarnah potrgali stare birokratične in arogantne pajčevine in vse nevedne in nesposobne iz svojih usurpiranih mest. Da, gospodje nemčurski uradniki, prišel bo čas, skoro je že tu, da bodo slovenske slovnice drage in da se bo po učiteljih slovenskega jezika bojazljivo popraševalo. Takrat bo konec vaše ošabnosti in vaše zlobe — ali če vam bolj dopade — lenobe.

* V Gorici, 9. februarja. [Izv. dop.] „Novice“ so priobčile v 5. listu t. l. prevod opravičevalnega pisma šestero laških poslancev goriškega deželnega zbora, ki so ga bili razposlali svojim volilcem dne 8. nov. 1870, brez vsega komentarja. Ker je pa ta reč večje važnosti, kakor se na prvi pogled dozdeva, naj mi bo dovoljeno, da v sledečem podajam resničen komentar nekterim točkam tistega pisma, da bode pred celim svetom dokazano, da so vsi grehi, ki jih laški poslanci Slovencev pripisujejo, le izmišljeni, in da oni s tem le vodo na svoj mlin obračajo na veliko škodo Slovencev na Goriškem, in da so v njem našete koncesije, ki bi jih bili Labi storili Slovencev, gola laž in nič drugega. Med koncesije štejejo Lahi sledeče:

1. Da so bili leta 1861 v velikem posestvu med 6 poslanci zvolili enega Slovence, Goriupa in pet Lahov, čeravno bi bilo nad 300 laških in le 60 slovenskih volilcev velikega posestva.

2. Da so ravno takrat iz deželnega zbora Goriškega poslali dva Slovence v državni zbor, Goriupa in Černetu, akoravno je sedelo v zboru 14 Lahov in le 7 Slovencev.

3. Da se je tistikrat tudi dovolilo slovenskemu oddelku primerno zastopstvo v dež. odboru.

4. Da se je sicer izrekel slovenski jezik v zbornici za nerabljivega, a da se je vendar priznala enakost obeh narodnosti.

5. Da, kar se tiče denarne podpore, bil je zbor ravno tako pravičen in darežljiv Slovencev kakor Lahom; da so se za popravlanje cest v slovenskih okrajih odmerjali znameniti zneski, in da se je podeljevala izredna pomoč slovenskim občinam, ktere je zadela suša ali toča.

Za pregreha se šteje pa Slovencev: 1) da je bil prenarajen volilni red velikega posestva, 2) da so predlagali interpelacije v slovenskem jeziku, 3) da so tirjali slovenske zapisnike in slovenske načrte postav, in slednjič celo stavili interpelacijo za Slovenijo, 4) da so se celo predržali v zadnji sejni dobi predložiti načrt prenarajbe neke postave v slovenskem jeziku po poslancu Faganelu, ter da se je ta celo podstopil razloge v ta namen v slovenskem jeziku predlagati, 5) da namerja-

(2) Die Wirksamkeit der von Seiner kaiserlichen und königlichen Majestät mit einem l. l. ausschließlichen Privilegium ausgezeichneten

Evalina-Haarwuchs-Pomade,

welche sicher, schnell und dauernd gegen das Ausfallen der Haare und zur Befestigung der Schuppen (Schurf) wirkt, und fahle Stellen des Kopfes durch einen üppigen Haarwuchs verdrängt; dann die

Evalina-Bartwuchs-EssenZ,

welche schon im frühesten Säuglingsalter den Bart, die schönsten Bärte des Mannes entwickelt, werden nicht, wie andere derlei Haarmittel, durch ihre Erzeuger als Wundermittel, sondern durch nachweisende Zeugnisse, als das Resultat wissenschaftlicher Forschungen und langjähriger Erfahrungen, dem hochgeehrten Publikum zur günstigen Beachtung empfohlen.

Zeugnis.

Gefertigter hat mit der **Evalina-Haarwuchs-Kraftpomade** und **Bartwuchs-EssenZ** in seiner Praxis Versuche gemacht und die Lebenszeit gewonnen, dass nach gehörigem Gebrauche der Evalina, jede Schuppenbildung und jedes Ausfallen der Haare in kürzester Zeit befeitigt, der Haarboden gestärkt, der Haarwuchs belebt und befördert, und den Haaren der natürliche Glanz wieder zugeführt wird.

Wien, am 12. Februar 1867.

(L.S.) Dr. Viszák m. p.,
Dr. Registrirter u. d. Medizinrath und l. l. Primararzt im l. allg. Krankenhaus in Wien.

Herrn Charles Wally.

Hiermit zeige ich Ihnen an, dass ich Ihrem Wunische gemäß mit Ihnen l. l. priv. Evalina-Haarwuchs-Erzeugnissen einen Versuch an mir selbst angestellt habe, und es gereicht mir zum besondern Vergnügen, Ihnen mittheilen zu können, dass mich der Erfolg wirklich überrascht hat, und dass ich Ihnen zu Ihrem Unternehmensebenfalls gratuliren kann. Sie können nun auch versichert sein, dass ich Ihre wahrhaft guten Erzeugnisse in meinem Kreise auf das Beste empfehlen werde u.
Wien, 29. November 1866.
Joseph Sütö,
Magister der Pharmacie.

Mein klägliches Evalina-EssenZ ist verbraucht. Die Schuppen haben sich auf das erste Maligen verloren, und das Ausfallen der Haare hat gänzlich aufgehört. Dieses günstige Resultat befähigt mich Herrinnen in Ihre Evalina-Haarwuchs-Erzeugnisse so sehr, dass ich jetzt selbst an den Nachwuchs der Haare glaube. Senden Sie mir u.
St. Gallen, 15. Jänner 1867.

Theresia Balloogh,
l. l. Gerichtsleibers-Gattin.

Nachdem ich fast schon glaube, für mein ganzes Leben barlos zu bleiben, und auch bereits alle erdenklichen Mittel erfolglos angewendet hatte, las ich die Annonce Ihrer mit Recht wahrhaft ausgezeichneten Bartwuchs-EssenZ Evalina. Obwohl ich, aufrichtig gesprochen, die ganze Sache für einen Humbug hielt, so hatte ich doch bald nach Ihrem Gebrauche Gelegenheit, mich von dem Gegentheil zu überzeugen, und habe Hoffnung, in kürzester Zeit mit einem kräftigen und dichten Vollbarte versehen zu sein. Indem ich also meinen eifrigsten Lebensgefährten Ihre Evalina-EssenZ auf das Vortheilhafteste empfehlen kann, zeichne ich.
Wien, Leopoldstadt, 25. Jänner 1867.
Franz Haunold.

Herrn Charles Wally in Wien!
Nachdem ich mich von der vortrefflichen Wirkung Ihrer Evalina-Haarwuchs-Pomade und Bartwuchs-EssenZ bei nur sehr kurzer Anwendung Ihrer Gebrauchsanweisungregeln, — vollständig und über alle meine Erwartung überzeugt habe, so erlaube ich Sie höflich, mir umgehend zwei Tiegel Evalina-Haarwuchs-Pomade gefälligst zu übersenden. Mit besonderer Hochachtung
Karol Paternmann m. p.,
Karl Paternmann m. p.,
Schönhof, 9. Oktober 1868.
Brauier.

Preis: 1 Tiegel Evalina-Haarwuchs-Pomade kostet groß 1 fl. 50 kr., klein 80 kr. öst. W. 1 Flacon Evalina-Bartwuchs-EssenZ kostet groß 2 fl. 50 kr., klein 1 fl. 30 kr. öst. W. Unter der Adresse: **Charles Wally in Wien, Getreidemarkt Nr. 14**, werden alle Aufträge für 1 Stück oder mehr gegen Einlieferung des Vorkaufes oder gegen Postnachnahme schnellstens effectuirt. Depots befinden sich noch in Wien in der l. l. Hof-Apotheke, dann in

Marburg bei Herrn F. Kolletzig, Grazervorstadt, Legethoffsstraße 10,
Graz: in der Apotheke des Herrn B. Grablowitz „zum Mohren“ in der Murvorstadt, des Herrn S. Burgkinner in der Sporgasse und in der Parfümerie S. Witz am Luegg. Gilt: bei Herrn Karl Kriesper; Klagenfurt: bei Herrn W. Birnbacher, Apotheker und bei Herrn S. Zanner, Kaufmann; Laibach: bei Herrn S. Straßhobisch; Triest: bei Herrn S. Fickler (Vortrabar) und Herrn F. Bedobatto (Corio); Sillach: bei H. M. Fürst.

L. Zelzer v Ljubljani

pred mostom št. 45 ima v svoji štacuni zalogo umetniških izdelkov od

C. Giani-a iz Dunaja,

kteri so bili pri vseh dosedanjih razstavah tako tudi leta 1870 v Rimu, Kassel-nu in Gradcu odlikovani s prvim darilom za umetno tkane in vezene (štikane) izdelke.

V svoji zalogi ima zmirom obilo **mnogovrstnih mašnih oblek**, kakor: kazule, pluvijale, dalmatike, velume, ciborne plajšče, antipodiume, burse, baldahine, stole, podkladke (polštre) za altarje, mrtvaške prte, kakor tudi

raznoverstno zalogo brokatov in blaga za cerkveno obleko, izdelano v čistem in nečistem zlatu in v svili.

Zaloga damasta za zastave (bandera) vsake širjave in različne baže, vrh tega platneno cerkveno perilo s pravimi platnenimi, ali pa tudi s pavolnatimi mrežami, ki se dajo prati.

Velečestiti duhovščini se priporoča

Na dalje pasice (portle), premi (franže), krepin, cote in mreže iz čistega in nečistega zlata ali tudi iz svile.

Križev pot, razne velikosti, izdelan po gosp. Führich-u prav umetno na platno z oljnatimi barvami.

Poleg tega se tukaj dobé cerkvene posode, orodje in obilo priprave, ki se prišteva cerkvenim rečem.

Vsi omenjeni predmeti se prodajajo po fabriški ceni.

Prejemajo se tudi štikarije za montiranje in se prav pazljivo izvršujejo.

z najodličnejem spoštovanjem

L. Zelzer.

(4)

Hochgeehrtester Herr Charles v. Wally!

Ich bin so frei, Sie zu bitten, 1 Tiegel Evalina-Haarwuchs-Pomade und 1 Flacon EssenZ gegen Postnachnahme unter der Adresse: **Charles Wally in Wien** zu übersenden. Ich habe bereits für meine Person die erwähnten Gebrauchsmittel in Anwendung gebracht, ich bin so glücklich, dass ich den weiteren Abfall der Haare durch Befestigung zu haben, und dass der Haarboden mit frischen Haaren im Zeitraum von einem Monat bedeckt ist. Empfängliche Sie die Versicherung meiner Hochachtung und ich bitte Sie, oberwähnte zwei Sendungen in Nähe unter belegter Adresse zu übersenden.
Ihr hochwohlgeborenen ergebenster
Anton Sabinaz m. p.,
Wilibanar, 12. Jänner 1868.

Ihr Wohlgeborenen!
Gegen den anderwärtigen Betrag erlaube ich, mir baldmöglichst 1 Flacon Evalina-EssenZ zu übersenden, und kann bei dieser Gelegenheit nicht unterlassen meinen Dank für die letzte Befestigung auszusprechen, insbesondere da die massenhaft Schuppenbildung der Kopfhaut aufgehört hat.
Franz Kankowsky m. p.,
l. l. Steueramts-Beamte.
Hohe nstadt, 23. Jänner 1868.

Ihr Wohlgeborenen!
Ich bin noch abermals gezwungen, Ihnen zu erlauben, um die Evalina-EssenZ mir zu senden, und bin genötigt mitzutheilen, dass das neue Resultat sich wirklich ergibt habe, oder die sogenannte neue Haardicke, wo ich darüber eine unbefriedigende Freude besitze. Daher ich überzeuge bin über das berühmte Mittel, so bin ich gezwungen, es weiter noch zu widerholen.
Josef Meixner m. p.,
l. l. pensionirter Kurfürst.
Gwojuno, 18. Oktober 1868.

Montieur!
Ich finde Ihre Evalina-Pomade geeignet für die Erhaltung und den Nachwuchs der Haare und erlaube mir nochmals zwei Tiegel zu senden.
Gaita bei Bilagos, 15. November 1868.
Stefanie de St. Jvanyi m. p.

Ihr Wohlgeborenen!
In Fortsetzung des Gebraudes Ihrer ausgezeichneten Evalina-Haarwuchs-Pomade bitte ich mit weiteren einen Tiegel derselben mit umgehender Post zu übermitteln.
Ling-Prod, 20. Juni 1868.
Antonia Prillinger m. p.

Herrn Charles Wally in Wien!
Sie erhalten anruhenden Betrag u. von dem bis jetzt verkauften Evalina-Pomaden und EssenZ habe ich einen Rest, wo der Erfolg wirklich erstant ist, und wenn Sie es wünschen, so werde ich diesen Erfolg in einem oder zwei hiesigen Blättern bekannt geben.
Wiltten, (Tirol) 25. Mai 1868.
Johann Erlacher m. p.,
Gutsbesitzer.

Herrn Charles Wally in Wien!

Seitdem ich mit Ihren Evalina-Erzeugnissen laut Ihrer Gebrauchsanweisung zu bedienen angefangen habe, bin ich zu meinem größten Vergnügen überzeugt worden, dass meine beinahe schon gänzlich ausgefallenen Haare nicht nur auszufallen aufgehört, sondern selbst wieder neu zu wachsen angefangen haben. Dieses Vergnügen, oder vielmehr dieses Wunder habe ich einzig und allein nur Ihrer Evalina-Haarwuchs-Pomade zu verdanken, und kann nicht umhin, Ihnen hiermit meine Anerkennung zu bezeugen u.
Wiltten, 25. April 1867.
Const. H. Czarnoff m. p.,
Beamter der Donau-Dampfschiffahrts-Gesellschaft.

Hochgeehrter Herr Wally!
Ich habe in der Kapellstraße Ihre Evalina-Haarwuchs-Erzeugnisse gekauft, und war ganz überrascht, dass die Schuppen nach dem ersten Maligen des Hauptes viel vermindert waren. — Jetzt habe ich zwei Tiegel Pomade und drei Flacons EssenZ verbraucht, und das Ausfallen der Haare hat nicht nur ganz aufgehört, sondern der fahle Theil des Kopfes ist mit neuen Haaren besetzt. — Ich bin Ihnen sehr dankbar dafür, und danke mit andrer Dankbedürftigkeit auf Ihre vortrefflichen Erzeugnisse aufmerksam gemacht werden, so erlaube ich Sie, dieses Schreiben zu veröffentlichen und zeichne mich mit dem Ausdruck vollster Dankbarkeit
Agaram, 24. Februar 1867. v. Mattanovic m. p.

Herrn Charles Wally in Wien!
Indem Ihre Evalina meiner Tochter gute Dienste geleistet hat, und ich in Folge dessen diese Pomade meinen Freunden und Bekannten anempfehlen habe, hoffe ich von Ihrer Evalina in meinem Speisereichthum einiges abzuheben, zu welchem Zwecke ich Sie bitte, mit ein Duzend mit Postnachnahme senden zu wollen. Mich Ihnen freundlichst empfehlend, zeichne ich ergebenst
Ferd. Th. Nowak m. p.,
Kunzob, 13. Juni 1867.

Ihr Wohlgeborenen!
Nachdem ich von Ihrer Evalina-Pomade Gebrauch gemacht, und sie meinen Haarwuchs befördert hat, so erlaube ich um die freundliche Zusendung noch eines Tiegels Pomade und eines Flacons EssenZ gegen Postnachnahme.
Emilie Biedermann m. p.,
Reichenau, 6. Juni 1867.

Hochgeehrter Herr Wally!
Apotheker Herr v. Zoril, in der Königsgasse, hat Ihre Haar- und Bartwuchsmittel Evalina angekauft, und weil selbe wirklich so gut ist, muß ich Ihnen meine Freude darüber mittheilen.
Ich sage Ihnen meinen Dank dafür, es wird sich bei andern gewiss auch erproben, Sie werden viel Geschäfte machen; ich wünsche Ihnen das, weil Sie es verdienen und bleibe mit voller Achtung
Ihr
J. Paphazy m. p.,
Gutsbesitzer.
Pest, 12. Februar 1867.

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vsa leta 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:
za vsa leta 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat,
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagevoljno frankujejo.

Zmaga ljubljanskega mestnega zbora!

Znano je, da je kranjsko deželno šolsko svetovalstvo z okrožnico 8. l. l. določilo, da ima biti po vseh kranjskih ljudskih šolah razen kočevskih in fužinske na Gorenškem slovenski jezik učni jezik. K ljudskim šolam prištevamo pa tudi glavne (4razredne ljudske) šole po mestih. Po teh je pa dosedaj veljal v 3. in 4. razredu nemški jezik kot učni jezik. Z omenjeno okrožnico je deželni šolski svet umno odpravil to krivico, ki se je našemu narodu po Kranjskem godila. Ta okrožnica je zadela tudi ljubljanske mestne štirirazredne ljudske šole, nad katerimi gospoduje ljubljanski nemčurski mestni zbor. Temu ta okrožnica seveda ni bila všeč; kajti on noče, da bi se ljubljanski otroci bolj slovenščine in manj nemščine učili. „Tagblatt“ se je zaradi tega pred nekim časom v mnogih uvodnih člankih hudo repenčil in svoje sovraštvo do Slovencev in njihovega napredka kakor po navadi prav strastno in očitno razodeval. Tudi je svoje trditve tako dokazoval, da se mu je mogel slehri otrok smejati. Zavaljo tega mu takrat nismo hotli odgovarjati, ker se nikdar ne spleča, „zamorca umivati.“

Ljubljanski mestni zbor je bil zoper ono določilo vložil upor pri deželnem predsedništvu ali pa pri kranjskem deželnem šolskem svetovalstvu. Ljubljanski mestni zbor je svoj upor opiral na §. 6. splošne šolske postave 14. marca 1869, po katerem mora deželni šolski svet o učnem jeziku in o podučevanju v drugem deželnem jeziku še le potem določiti, ko je zaslišal mnenje tistih, ki šolo vzdržujejo.

Deželni šolski svet bi bil tudi moral po postavi prašati ljubljanski mestni zbor, kaj je njegova želja v tej zadevi. Ker je pa deželni šolski svet že naprej lahko vedel, kaj ljubljanski mestni zbor o tej stvari misli, in ker so njemu vse kranjske, tedaj tudi ljubljanske razmere znane, določil je toraj gledé učnega jezika tako, kakor tirjajo koristi in napredek našega naroda, kranjskega sploh, pa tudi ljubljanskega.

„Tagblatt“ in ljubljanski mestni zbor pa sta tožila in v ta namen svoje pritožbe z neresničnimi dokazi podpirala, da je v ljubljanskih mestnih šolah polovica nemških otrok, 1/4 slovenskih, nemščine zmožnih in le 1/4 čisto slovenskih otrok, da se toraj v vsakem oziru, katerih je naštel na cente, krivica godi učencem, starišem, vednosti i. t. d., ako se slovenščina kot učni jezik v ljubljanske mestne šole vpelje.

Tej pritožbi je kranjsko deželno predsedništvo verovalo in se dalo zapeljati Dežmanovim in Pirkerjevim zvijačam, da je ljubljanskemu mestnemu zboru dovolilo, da zdaj sme v njegovih šolah v 3. in 4. razredu nemščina kot učni jezik gospodovati.

Deželno predsedništvo je na omenjeni upor takole odgovorilo: Okrožnica od 8. oktobra se ne more preklicati. Ta pa itak — v „Laib. Ztg.“ se je enkrat ravno ta misel brala — v principu ničesar ne določuje ter le izreka, da ima gledé podučevanja v jezikih bolj pri starem ostati, in dostavlja, da deželni šolski svet pri onem razglasu ni vedel, da se v ljubljanskih mestnih šolah nemški jezik kot učni jezik rabi.

Iz odgovora na protest ljubljanskih mestnih očetov, iz pojasnila o okrožnici od 8. oktobra 1870, ki smo ga brali pred nekim časom v „Laib. Ztg.“ in iz vedenja ljubljanskega mestnega zbora, kterega protest je za

svoje zadeve zdaj obveljal, povzamemo več neprijetnih reči.

V omenjeni okrožnici beremo pod št. 7 to le: „Zastran nauka v jeziku se z ozirom na zadnji stavek §. 51. izreče, da je učni jezik v ljudski šoli, razun v šolah na Kočevskem in na Fužinah na Gorenjskem, slovenski jezik.“ V tem stavku se menda v principu izreče, da je učni jezik v kranjskih, in tudi ljubljanskih šolah slovenski jezik. Odgovor na omenjeni upor in pa „Laib.“ pa pravita, da se v principu nič ne določuje in da ima pri starem ostati. Ako bi imelo pri starem ostati, bi se ne bil ljubljanski zbor upiral in protestiral. Na epi strani se toraj od vladnih mož, od c. kr. dež. šolsk. sveta, ukazuje vpeljava slovenskega jezika, na drugi se zopet od vladnih mož, od dež. predsedništva dovoljuje dotedanja raba nemščine, da se ustreže nemškemu mestnemu zboru, ki pa zastopa le malo stranko ljublj. mestjanov.

Ker je bilo dež. šolsko svetovalstvo tudi za ljubljanske šole o učnem jeziku določilo, dolže ga zdaj zaradi tega — nevednosti. Mislimo pa, da je dež. šolski svet dobro vedel, da je v ljubljanskih, kakor drugih kranjskih glavnih šolah v 3. in 4. razredu nemščina učni jezik in ga je v dobri zavesti, da narodu koristi, tudi odpravil.

Kakor je ljubljanski zbor s svojim uporom najvažnejšo določbo okrožnice od 8. okt. 70 podrl; tako bi znale tudi druge nemčurske občine temu upirati se in „dosledno“ bi se jim tudi dovoliti morale. Ker ima kranjski deželni šolski svet edino veljavno pravico, da določuje o učnem jeziku v kranjskih ljudskih šolah, in ker naj pravične želje občin pač zaslišuje, ne pa narodu škodljivim svetom in uporom, — kakor je ljubljanski zbor — ustreza; zatoraj naj kranjski deželni zbor skrbi, da bode okrožnica od 8. okt. veljavna za vse ljudske šole kranjske in tudi ljubljanske 4 razredne mestne šole, da ne bode mogla vsaka srenja zase občno veljavno postaviti po svoje prenarjati, in da ne bode treba poročati o „zmagi“ kakega drugega mestnega zbora. —

Dopisi.

—r.— Iz Ljubljane, 11. februarja. [Izv. dop.] Ministerstvo Hohenvart je v svojem objavljenem programu omenilo tudi §. 19 državnih osnovnih postav ter izreklo, da mu bo najvažna naloga gojiti politično in narodno ravnopravnost. Kaj so si pač pri tem mislili baron Konrad in njegovi okrajni paše Ogrinc, Derbič in Schiwitzhofen? Gotovo so se te blage duše smejale, kajti ravnopravnost in uradovanje v slovenskem jeziku jim je še vedno bela vrana. Ne vem, ali vsaj za trdno ne vem, kje se najmanj slovenski uraduje, to pa vem, da je gosp. Schiwitzhofen vreden naslednik očeta Pajka in da si prizadeva v tem obziru vse svoje vrstnike prekositi, ter da se pri ljubljanskem okrajnem glavarstvu izključljivo uraduje le nemški. Videl sem cele kupe dopisov, pozivov itd. pa ne trohice slovenske. Da, gospodine Konrad, črnilo v Egerjevi tiskarnici je potrpežljivo, papir tudi in v pol ure se tiska nekoliko tisoč razglasov: „Vaš jezik je v šole in uradnije vpeljan“, — a v resnici je vse drugače, kajti razglasi so le kakor pesek za oči. Pred malo dnevi sem imel neljubo priliko se tega osvedočiti. Na frančiškanskem mostu me

ogovori 70leten starček, da bi mu skazal ljubav. Mislil sem, da hoče kaj vbogajme in sem že segnil v žep. Pa starček me prosi, da bi mu le neki listek prebral, kterega je dobil, ker nima denarjev, da bi šel k kaccemu odvetniku ali zakotnemu pisafu. Gotovo govori listek o njegovem sinu, kterega je komaj od vojaščine dobil nazaj. Vzajem listek, pa moram priznati, da te črčkarije skoro sam nisem mogel brati. Edino kar je bilo razločno pisanega je bila številka zapisnika 8939 in pa: für den k. k. Bezirkshauptmann: Premerstein m. p. Po dolgi muji sem starčeku razodel, kar mu je bilo treba vedeti. Saj pa tudi ni čuda, gospodine Konrad, pri taci uradnikih kakor je gospod Premerstein, ki niso pri deželni vladi za rabo, ki slovenskega nič ne znajo, tudi znati nočejo, ker so pre „nobel“. Upamo pa, da bo od novega ministerstva potegnili bladen, dobrodejen veter, ter po pisarnah potrgali stare birokratične in arogantne pajčevine in vse nevedne in nespodobne iz svojih usurpiranih mest. Da, gospodje nemčurski uradniki, prišel bo čas, skoro je že tu, da bodo slovenske slovnice drage in da se bo po učiteljih slovenskega jezika bojazljivo popraševalo. Takrat bo konec vaše ošabnosti in vaše zlobe — ali če vam bolj dopade — lenobe.

* V Gorici, 9. februarja. [Izv. dop.] „Novice“ so priobčile v 5. listu t. l. prevod opravičevalnega pisma šestere laških poslancev goriškega deželnega zbora, ki so ga bili razposlali svojim volilcem dne 8. nov. 1870, brez vsega komentarja. Ker je pa ta reč večje važnosti, kakor se na prvi pogled dozdeva, naj mi bo dovoljeno, da v sledečem podajam resničen komentar nekterim točkam tistega pisma, da bode pred celim svetom dokazano, da so vsi grehi, ki jih laški poslanci Slovence pripisujejo, le izmišljeni, in da oni s tem le vodo na svoj mlin obračajo na veliko škodo Slovencev na Goriškem, in da so v njem našete koncesije, ki bi jih bili Lah storili Slovence, gola laž in nič drugega. Med koncesije štejejo Lahi sledeče:

1. Da so bili leta 1861 v velikem posestvu med 6 poslanci zvolili enega Slovenca, Goriup-a in pet Lahov, čeravno bi bilo nad 300 laških in le 60 slovenskih volilcev velikega posestva.

2. Da so ravno takrat iz deželnega zbora Goriškega poslali dva Slovenca v državni zbor, Goriupa in Černeta, akoravno je sedelo v zboru 14 Lahov in le 7 Slovencev.

3. Da se je tistikrat tudi dovolilo slovenskemu oddelku primerno zastopstvo v dež. odboru.

4. Da se je sicer izrekel slovenski jezik v zbornici za nerabljivega, a da se je vendar priznala enakost obeh narodnosti.

5. Da, kar se tiče denarne podpore, bil je zbor ravno tako pravičen in darežljiv Slovence kakor Lahom; da so se za popravlanje cest v slovenskih okrajnih odmerjali znameniti zneski, in da se je podeljevala izredna pomoč slovenskim občinam, ktere je zadela suša ali toča.

Za pregreha se šteje pa Slovence: 1) da je bil prenarjen volilni red velikega posestva, 2) da so predlagali interpelacije v slovenskem jeziku, 3) da so tirjali slovenske zapisnike in slovenske načrte postav, in slednjič celo stavili interpelacijo za Slovenijo, 4) da so se celo predržali v zadnji sejni dobi predložiti načrt prenarredbe neke postave v slovenskem jeziku po poslancu Faganelu, ter da se je ta celo podstopil razloge v ta namen v slovenskem jeziku predlagati, 5) da namerja-

vajo Slovence prevreči enakopravnost jezikov in spre-
meniti jo v prevagovanje slovenskega jezika in izreči
slovenski za edini uradni jezik na goriškem zboru.

Naj začnem razlagati koncesije.

1. Kar se tiče prvih volitev velikega posestva l.
1861, bilo je veliko posestvo združeno in volili so laški
in slovenski veliki posestniki skupaj 6 poslancev v dež.
zbor. Resnica je, da so bili volilci slovenskega velikega
posestva Lahom nasproti v manjšini, ali vendar ne v
taki manjšini, kakor trdi laški dopis, kakor je resnica
na drugo stran, da na Goriškem je Lahov le $\frac{1}{3}$, Slo-
vencev pa $\frac{2}{3}$. Da so pa tistikrat volilci velikega po-
sestva volili Goriupa iz ljubezni do Slovencev ali iz
čutja enakopravnosti, to je pa popolnoma zmišljeno.
Lahi so bili v letu 1861 zaradi svojih poslancev v ve-
liki zadregi, ker jim je zmanjkovalo sposobnih mož za
ta posel; ustava je bila v tisti dobi še vsem neznana
reč, in mož je bilo jako malo, ki bi bili le količkaj
poznali parlamentarične šege. K tem spada Goriup,
kteri se je bil leta 1848 v parlamentu na Dunaju in pa
pozneje v Kremziru skazal pogumnega in svobodoljub-
nega moža, za Slovenca se pa Goriup ni bil do leta
1861 nikdar skazal, ne v mišljenju ne v djanju. Zatorej
so ga Lahi volili leta 1861 v deželni zbor, gledé ravno
na njegove zmožnosti in pa da se ni bil nikdar gore-
čega Slovenca pokazal.

Da je to resnično, posnema se iz njegovega ve-
denja v prvi sejni dobi leta 1861. Sprožilo se je bilo
namreč že v tisti sejni dobi narodno vprašanje s tem,
da je slovenski poslanec g. Filip Kafol že v 3. seji 10.
aprila 1861 v slovenskem jeziku interpeliral dež. gla-
varja, ali se imajo gledé ravnopravnosti jezikov vselej
sestavljati sejni zapisniki le v laškem jeziku? Na to
je opazoval Goriup, da naj Kafol svoje predloge po
postavi poda pismeno odboru, opazovaje, da za sedaj
je treba misliti o naredbah više nujnosti. Na to je
bilo skleneno s prikimanjem skoraj vseh poslancev,
menda razun Kafol-a, da zapisniki imajo ostati laški.

V ravno isti seji je bil sprožil vprašanje zaradi
jezikov tudi eden laških poslancev; a na to je opazoval
zopet Goriup, da je to vprašanje le pičle važnosti in
da se torej zbor ne zamore z njim pečati. Vse to se
nahaja v sporočilih deželnega zbora leta 1861 stran
8 in 9.

Dokazano je tedaj, da Lahi s tem, da so volili
leta 1861 Goriupa za dež. poslanca v velikem posestvu,
niso storili Slovincem nikakšne koncesije. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Ministerski predsednik gr. Hohenwart je raz-
poslal deželnim predstojnikom okrožnico, v kateri jim

priporoča, naj se ogibljejo vsacega pristranskega sode-
lovanja; okrožnica na dalje priporoča resnično svobodno
politiko, strogo izvrševanje postav in zahteva, naj se
avtoriteta postav povsod pazno varuje.

Po dunajskih novinah je brati, da pridejo Slo-
venci, Tirolci, Poljaki itd. vendar v prihodnji državi
zbor. Dunajska „Zukunft“, list za čegar glas se
nihče ne zmeni, pri tej priliki hoče nam in Slovincem
nauke dajati, češ da mora biti naša prva skrb, da se
snide državni zbor. Mi temu listu, ki se je vselej prav
o nepravem času oglašal o naših zadevah in čegar fe-
deralistični pojmovi so jako zmedeni, zdaj ne bomo
odgovarjali, ker bi bilo treba več povedati, kakor je
zdaj ravno koristno. Pravno vprašanje, ali Slo-
venci gredó v državni zbor ali ne, je davno že rešeno
v negativnem smislu. Zdaj stoji vprašanje v stanju
oportunitete. S tega stališča pa ne bi mogli
nikdar odobrovati, ako bi slovenski poslanci prej šli v
zbor, predno so se zagotovili, kaj jim bode vlada dala.
V državni zbor, „ki nima pravoveljavne podlage“, že dolgo
hodimo zastoj, in ne bomo „mladeniški politiki“, ampak
nepoboljšljivi politični starci, ako brez izdatnih koncesij
zopet pomagamo zgraditi zbor, ki nam je naredil toliko
neprilik in nesreče. Našim poslancem bi zdaj pisali kakor
je Heine pisal svojemu prijatelju: „Pošlji mi hitro 20
tolarjev, ako ne, bom gládú umrl na — tvoje
stroške“.

Berolinski vladni listi so do zdaj jako prijazno pisali
o novem ministerstvu. V prihodnje bo to menda
drugače, ker je pruski poročnik na Dunaji domú poslal na-
sprotna poročila. V ruskih krogih so z ministersko spre-
membo jako zadovoljni, ker je nemški in poljski element iz
ministerstva odpravljen in ker si to zadnje spremembo
tolmačijo kot konec avstrijsko-nemškega prijateljstva.
Ustavoverneži sami so se že tudi nekoliko streznili.
Vedé da za ministerstvom stoji cesar sam kakor že
dolgo za nobenim ministerstvom bodo pač „novim možem“
Nemci kazali svojo nevoljo, a za drugo hoté postopati
precej zmerno, da ministerstvo ne silijo postopati proti
ustavi, in da — se mogoče obdržé za prihodnost.
Poljake zelo vabijo v nemško kolo. 26. t. m. imajo
ustavoverni kolovodje velik shod na Dunaji, kjer se
bodo posvetovali in sklepali o sedanjem položaji in
skušali ustavoverno stranko strogo organizirati.

Bismark je nemškim zastopnikom pri tujih vladah
zaupno naznanil mirne pogoje. Dežele, kar jih bo
Nemčija si prisvojila, bode prevzela brez vseh dolgov,
kar bi vojno odškodnino precej znižalo. Sploh se trdi,
da je Bismark svoje pretirane denarne tirjatve precej
znižal.

Še zdaj se ne vé natanko, kako so se izšle fran-
coske volitve. Trdi se, da so konservativne in da

orleanska stranka vedno več vpljiva dobiva na Francoskem,
tako da bi s časom mogli Orleanisti poskušati zopet
polastiti se francoskega prestola. Za zdaj še postopajo
jako previdno in njih privrženci se še skrivajo v vrstah
konservativnih republikancev. Narodno zastopništvo se
je konstituiralo. Garibaldi iz več krajev v zastop-
ništvo izvoljen se je mandatu odpovedal. Jules Favre
je v imenu svojih tovarišev zboru oddal svoja poobla-
stila in prosil novih postavnih pooblastil. Favre je
naznanil, da bode sedanja vlada na svojem mestu o-
stala, dokler se ne sestavi nova vlada; on prosi zbor,
naj bi se smel vrniti na svoje mesto, kjer ima mnogo
težavnega opraviti. On upa, da bo dežela svoje dolž-
nosti spolnila, svoje stanje spoznala, rane zacelila in
se vrnila k normalnemu živobitju. Bržkone bode treba
za nekoliko časa začasno pomirje podaljšati. Favre
upa, da se bo to zgodilo za prav malo časa, ker ni
zgubiti nobenega trenutka, ako se pomisli na trpljenja
francoskega prebivalstva.

Razne stvari.

P. (Vatroslav Jagić) tajnik in član jugo-
slavenske akademije je za svoja učena dela, posebno
za spis „das Leben der Wurzel dé im Slavischen“ od
filozofične fakultete lipskega vseučilišča imenovan
za častnega doktorja filozofije.

* (Štirinajsta slovenska predstava),
ktero napravi dramatično društvo v deželnem gleda-
lišči ljubljanskem, je denes četrtek 16. februarja.
Predstavlja se bodo tri igre, in sicer: „Čarobne gosli“,
opereta v 1 dejanji; nova burka „Eno uro doktor“, v
1 dejanji in nova spevoigra: „Zaročevalna napoved na
kmetih“ v 1 dejanji, ki ima prav prijetne napeve.

* (Uradno.) G. J. Delpin, dozdej pristav pri c.
k. okrajni sodnji v Mariboru, je na svojo prošnjo pre-
stavljen v isti lastnosti k c. k. okrajni sodnji v Celje.
Zdaj pri civilnem oddelku mariborske sodnije ni nobe-
nega uradnika, ki bi bil zmožen slovenskega jezika.

—r.— (Nemčurski junaki.) Pri mestni dele-
girani c. k. okrajni sodnji v Ljubljani je bil te dni
obsojen zastavničar nemškega telovadnega društva go-
spod Dornik, največi individuum izmed kapitala in in-
teligence po sodniku gosp. Čučeku na 24 ur zapora,
ali pa 5 gold. kazni za uboge, in to zbog tega, ker je
brez vzroka nekega narodnjaka insultiral in s svojo
palico preganjal. Kolikor poznamo gospoda Dornika,
bi bila zanj najboljša kazen — šiba. Prašamo pa, ko-
liko kazen bi bil dobil narodnjak, ki bi bil kaj ena-
cega zakrivil Dorniku nasproti. — Tako imajo sedaj
nemčurji že tudi svoje mučenike, n. pr. Tambornino,
Domenik, Dornik! Gott helfe weiter!

Listek.

Poročila o Rusiji.

(Iz izvestij geograf. društva na Dunaji).

(Konec.)

I.

Velike namere so velikih narodov dostojne. Zna-
menja velike dušne zmožnosti kaže ruski narod v po-
sedanji Azije. Na prvi pogled bi se videlo, kakor da
se to posedanje godi brez vsega daljnjšega načrta,
samo iz deželohlepnosti in požrešnosti. Vsa stvar je
druga, nego se površnemu ogledovalcu kaže. Veliki
narodje, kakor Amerikanci in Rusi potrebujejo velikega
delokroga, da vse svoje moči razvijejo, da prosteje di-
šejo. Značajno za nrave ruskega prostega naroda je to,
da svojo ljubezen k preseljevanju na vzhod v Azijo
izgovarjajo z besedami, ktere nam neki zvedeni geograf
sporočuje: „Nam v Evropě těsno“. Kar v prostaku
živi in se giblje kakor nagon, to postaja v razsvetljenih
in mislečih glavah naméra in načrt. Trgovina in nje
korenina: ljubezen do imenja, do lastnine, do samoetoj-
nosti goni Rusa v nezmérjene širjave sibirskega sveta.
S tem, da je Ruska Mandžurijo posedla in si Amursko
reko, 500 milj dolgo in plovno, in severni del Mongo-
lije s kupčijo v Kitajsko osvojila, postavila si je na
vzhodu v tistem morji (pacifique) skrajni mejnik svo-

jega potrebnega posestva. S pridobitvijo amurske ve-
like reke odprl se je svetu nov kupčijski pot iz ameri-
kanskih in azijskih tokov v Evropo. Vzporedno z
vodnim pôtom ali dosti krajše in sigurneje bode se
prihodajič blago iz enega sveta v drugi prevažalo.

II.

Dokler se bodo telegrafu, ki že zdaj Petrograd z
ohotskim morjem zvezuje, železnice pridružile, kar se
ima po izvrstnem poznavatelji ruskih del J. Schnit-
lerji najdalj v 20 letih storiti, tedaj je svetu nov
kupčijski pot odprt, daljši in ne menj imenitni, nego
je oni, ki prepasuje severno Ameriko od enega morja
do drugega. In tak pot je edino mogoč, ako je ves
teritorij od Amurja do Petrograda v enih rokah,
kakor res že je, v ruskih. Druga, ne menj imenitna
cesta, ki bode Azijo z Evropo vezala, ima biti vodotok
iz azovskega morja čez kaspijsko in aralsko jezero in
po rekah Syr-darja in Amu-darja, ki bode Kitaj s
črnim morjem na severu vezal. Po ogromnih trudih, o
kterih nam potopisci o tem projektu poročujejo, in
po tem sodeč, da ima Ruska imenitno mesto Taškend
in Samarkand že v rokah ter svojo nogo že v Afgani-
stan (Indiji sosednjo zemljo) postavlja, se bode tudi ta
vodena cesta čez nedolgo časa uresničila.

Po imenovanih cestah postaja Ruska ne samo mo-
gočna vladarica, ampak tudi samostalna gospodarinja
svoje trgovine. V istinol v Aziji si je Ruska delokrog

izbrala, kateri kaže visoki in dalekovidni duh tega pod-
vzetnega naroda slavenskega, kar mu v Evropi gotovo
ne bode moči ne le slabilo, ampak mu iz najdaljnjih
krajev neizmernih sredstev privažalo. Ti načrti se
našim bratom že vidno izvršujejo; kupčija, znanosti in
narodni ponos se jim povišuje od uspeha do vspeha,
tako do se smeje reči: slavo, katero so si drugi narodi
dobivali z odkrivanjem novih zemelj po morskem
potu, to slavo si Slavjani pridobivajo na kopnem.
(Glej o teh zadevah Izv. VI 275.) Da tudi podvrženje
in pridobitje Kavkasa ne ostane brez daljnjšega uspeha,
namerilo se je geogr. tovarištvo v Peterburgu poslati
posebno poslanstvo v Kavkas in Armenske gore, katero
ima zadačo, meje in kraje proti persijanskemu cesarstvu
pregledati. Ne kakor divje zmagovalce, ampak kakor
razširjalce izobraženosti vidimo povsod Slavene v Azijo
prodirati. Vsaki korak Slavenov v Aziji je tudi znan-
stvu in tako človeški izobraženosti v korist. S pono-
som smeje Slavjan o sebi reči: tudi jaz pomagam k
obrazovanju človeštva! —

O ruskih železnicah je „Slov. Nar.“ v svojem letniku
1868. obširne in jako natanke popise priobčil. V do-
polnjenje ondi priobčenega hočem tu samo glavnih črt
omeniti. Zidati so se začele železnice na Ruskem l.
1838. Glavne črte izhajajo iz dveh središč ruskega
gosudarstva, iz Peterburga in Moskve, in držijo v naj-
imenitnejše kraje in mesta v Rusiji in zvanj nje. Prva

* (Predsodna kritika.) Neki porednež, ki je čul, da v kratkem izidejo Germonig-ove „blau Nächte“ jim je že naprej posvetil naslednji naslov:

„Kdor Germonig-ove „blau Nächte“ bere,

Moli drugi dan gotovo „miserere.“

xy. („Brenclj“) bo vsled ukaza c. k. deželnega predsedništva na Kranjskem, katero je prepovedalo vredniku, da tudi „Mladega Brencljna“ brez varščine ne sme izdajati, izhajal zopet po dva k r a t na mesec, a drugič vselej z veliko priloge, tako da naročniki ne bodo v škodi. Peta številka pride vsled omenjenih za-držkov še le 20—22. t. m. na svitlo. Varščine pa vrednik zato ne more in noče vložiti, ker bi ne bila varna, kajti v Ljubljani se ne more zanesti na porotnike, in tako bi v enem letu utegnulo c. k. državno pravništvo več ko 1000 gl. „konfiscirati.“ Počakajmo boljših časov, saj niso daleč.

Pravila

katoliškega tiskovnega društva v Mariboru.

(Konec.)

§ 10. Naloga. Odbor sklepa, kdo se sme v društvo sprejeti, imenuje pooblaščenca, skuša pridobiti dopisajočih udov, in samo on ima pravico v glavni skupščini nasvetovati, naj društvo prestane; po njegovem sklepu sprejema društvo dolžnosti nasproti tretjim osebam; odbor društvo zastopa v občenji z javnimi gosposkami in sicer po predsedniku ali njegovem namestniku; on oskrbuje vse društveno premoženje, katero po njegovem namenu porablja v podporo novin ali po razmerah tudi za to, da koristne tiskopise nakupuje in brezplačno med društvenike ali tudi v širših krogih razdeljuje.

§ 11. Seje. Na vabilo predsednikovo se zbirajo odborniki, da se v prijaznih pogovorih posvetujejo o teh opravilih ter je vredijo. Tak zbor se mora tudi sniti, ako 4 odborniki pismeno od predsednika to zahtevajo.

§ 12. Veljavnost sklepov. Da so skepi veljavni, morajo se razun predsednika ali njegovega namestnika povabiti vsi odborniki, pričujočih pa vsaj pet biti mora.

§ 13. Glasovanje. Pri glasovanju odločuje absolutna večina; kader so glasovi enako razdeljeni, odločuje glas predsednika ali njegovega namestnika.

B. Pooblaščenca.

§ 14. Imenovanje. Odbor imenuje svoje pooblaščenca, če mogoče v vsaki župniji (fari) vsaj po enega.

§ 15. Naloga in oblast. Pooblaščenca naj nabirajo društvenike, naj posredujejo mej društveniki in

odborom, naj skušajo kolikor mogoče pridobiti dopisnikov, nabirati sestavkov in poročil; oni so pooblaščenca, po svoji previdnosti (sodbi) sprejemati društvenike ali sprejem odredi in pobirati društvene doneske, katere naj pošiljajo v društveno denarnico.

C. Glavna skupščina (zbor.)

§ 16. Sklicavanje. Glavne skupščine sklicuje odbor.

Glavna skupščina se mora tudi sklicati, ako to 20 društvenikov izmed ustanovnikov in deležnikov pismeno od odbora zahteva. Skupščina se sklicuje z vabili o pravem času po javnih novinah razglašeni.

Odbor določuje, kdaj in kje se glavna skupščina snide.

§ 17. Pravice. Poleg pravice že v § 9. omenjene ima glavna skupščina še sledeče pravice:

1. Sprejeti opravilna poročila in društvene račune, ter je trem izmed društvenikov izvoljenim pregledovalcem v pregled izročiti. Dva pregledovalca se volita izmed društvenih ustanovnikov, eden izmed deležnikov.
2. Spreminjati društvena pravila.
3. Vsled odborovega nasveta skleniti, da društvo prestane.

§ 18. Veljavni sklepi. Veljavno sklepati more glavna skupščina, v kateri je nazočih 20 društvenikov, ki imajo pravico glasovati.

§ 19. Glasovanje. Gledé glasovanja veljajo za glavna skupščino določila § 13. Da se pa pravila spremené in društvo prestane, morate glasovati 2 tretjini nazočih društvenikov, ki imajo pravico glasovati. Glasuje se navadno osebno. Le društveniki, ki zunaj Maribora stanujejo, smejo po pooblaščencah glasovati in voliti.

Člen V.

Razpolaganje z denarji, ko bi društvo prestalo.

§ 20. Ko bi društvo morebiti prestalo, plačajo se najprej društveni upniki; kar po tem še ostane premakljivega in nepremakljivega premoženja, dobode ga prvo polovico društvo sv. Mohora v Celovcu, drugo polovico slovenska Matica v Ljubljani; toda prostovoljno pridobljeno društveno premoženje bi se naj porabilo, kolikor mogoče, v enake namene, kakoršne je imelo razvezano tiskovno društvo.

Člen VI.

Razsodniki.

§ 21. Prepire, ki bi utegnili nastati, razsojajo razsodniki.

Vsaka izmed prepirajočih se strank si voli po enega razsodnika. Ta dva imenujeta izmed društvenikov še tretjega, ki je predsednik razsodnje. Ako bi

se dotična o tretjem ne mogla porazumeti, imenuje ga društveni odbor.

Razsodniki se takoj pri volitvi zavežejo, da bodo svojo sodbo oglasili v 14 dneh, računjeno od dne, ko se je tožba izročila.

O k l i c.

Nevarnosti, ki žugajo naši narodnosti in naši veri, opominjajo nas, da mislimo na pripomočke, s katerimi nevarnostim odidemo, in da se ozremo po vzrokih, iz katerih izvira naša slabost.

Naši rodoljubi delajo brez vztrajne podpore in večidel brez zveze osamljeni in v tej osamljenosti brez pravega uspeha.

Večini ljudstva vse preuborno tekó viri pravega spoznanja o njegovih pravicah in dolžnostih, to posebno zato, ker se dotične politične novine prodajajo po ceni, katere vsakdo ne zmore.

Dušnim močém višje stoječih vsled tega pomanjkuje spodbuje, pa tudi polja za občekoristno dušno delovanje.

Ker ni zaupanja in poročstva, da bi se denar primerno porabljeval, pogrešamo materialne podpore; saj pa tudi nima nihče pooblastila tako podporo tirjati in sprejemati.

Te neprilicne okoliščine ovirajo pogum in napredek. Da bi jih odpravili, sklenili so podpisani ustanoviti tiskovno društvo, ki bode imelo svoj sedež v Mariboru.

Po naših mislih naj bi društveni odbor ustvaril pripomočke in središče za narodno agitacijo, ki bi se imela enotno vrediti; on bi naj zbiral dušne in materialne narodove moči, da bi jih potem zopet rabil narodu v prid.

Društvo ima namen, dobre spise in knjige med ljudstvom razširjati, ter razširjanje slabih spisov zavirati. Po naših mislih, katere tú oglašamo le kot nasvet, naj bi si društvo pred vsem pridobilo že obstoječe politično-gospodarske novine „Slovenski Gospodar“, katere bi dobro vredovane po kolikor mogoče nizki ceni množtevilnejše med ljudstvom razširjalo.

Zato je treba denarnih pripomočkov, in da se ti dobodo ter posameznim breme olajša, treba, da se jih udeleži mnogo.

Društveni odbor je pooblaščen sprejemati denarje, in društvo, čegar udje imajo pravico voliti si svoj odbor, more si tako samo preskrbeti poročstvo, da se bode denar pametno in vestno rabil, kakor to tirja društveni namen.

Da bi se društveni namen lažje dosegal in da bi društvo moglo samostojnejše delovati, imelo bi na dalje

črta gre iz Peterburga čez Dünaaburg, Vilno v Varšavo in odtod v Krakov; druga jej vzporedna (paralelna) železnica drži iz Moskve čez Orel, Kursk in Kijev v Lvov (nedodelana); po dveh stranskih progah ista moskovska železnica pelje v Odeso, namreč iz Kijeva čez Balto, in iz Charkova čez Jelisavetgrad in čez Balto v Odeso. Tretja železnica vozi iz Moskve čez Orel in Charkov k azovskemu in tako črnemu morju; peta iz Moskve čez Rjazan, Kozlov in Tombov v Saratov do Volge; šesta, ki je iz Moskve do Nižnjega-Novgoroda že izdelana, ima ravno tako k Volgi (čez Kazan) in odtod naprej v Orenburg vesti in v Azijo k aralskemu jezeru. Prvima dvema črtama navzkriž tečeta dve železni črti: prva iz Peterburga čez Moskvo do Saratova (za Volgo) in druga iz Rige čez Vitebsk, Orel in Charkov k azovskemu morju. Tretja tema vzporedna črta bode Lvov z Odeso neposredno vezala. V dokaz, kako marljivo se na Ruskem železnice delajo, kaže to, da je vlada l. 1868 dala dovoljenje k merjenju cest z dolgotmi 19,600 verst t. j. 2800 geogr. milj. Do zdaj znese dolgot vseh dodelanih črt 8450 verst t. j. 1207 geogr. milj; sedem verst znaša namreč eno geogr. miljo. Kakor se iz omenjenih črt vidi, ima Rusija zdaj na zapadu in jugu precej gosto mrežo železnic; severni in južni vostok (vzhod) nimata železnic. Z Azijo do zdaj Rusija nijma nobene železne zveze; nekteri nazvetujejo za Kirgizko konjskih železnic. Tudi s Turčijo nima

Rusija nobene železnične zveze, česar so nasledki krimske vojne in orientalsko nerešeno vprašanje krivi. Kratek, ali nepopoln pregled ruskih železnic gl. v Izv. VIII 381.

Baltiška „vladenija“ (provincije), ki delajo ruskej vladi dosti skrbi, so obrnila pozornost vseh izobraženih ruskih krogov na-se in so dala geografskemu tovarištvu v Peterburgu povod, posebno poslanstvo v zabaltiške kraje odpraviti, kar je rusko časopistvo z velikim veseljem pozdravilo. Zadača temu poslanstvu je: „ekonomično položenje, socialne razmere, etnografske posebnosti različnih stanov in narodnosti onih krajin preiskati, kar ne bode samo znanstvene, temveč tudi velike državne važnosti za Rusijo.“ Izv. VIII. 382.

Že gore sem omenil čudoviti nagon ruskega naroda proti vzhodu. Middendorf pripoveduje v svojih sporočilih o Barabá — stepi, ktera leži med vodama Irtyš-em in Obi-jem, da je tam na svojem potovanju srečaval mnogo čet preseljencev iz evropske Rusije, namreč iz Voroneska, Samare in bližnjih okrajin, kolikorkrat je M. te čete vprašal, zakaj zapuščajo Evropo in se selijo proti Vostoku, vselej so mu odgovarjali: „Nam pretjésno biló, súdar (gospod)!“ K temu pristavlja M. to-le opazko: „Tako ti odgovori vsaka truma izseljencev in hodi kakor sive podgane (wander-ratte) vsled ukazajočega nagona, kateremu je za da ča, obljudi ti zemeljski šar.“ (Izv. X. 487.) —

Temu preseljevanju v Sibirijo pa so morebiti bolj

drugi vzroki, a ne samo nagon preseljevanja. Socialne razmere po Ruskem so znane. Svoboda samo tam biva, dokod činovniška ušesa ne segajo. Posebni vzroki so — ne preobljudenje —, ampak nemogočnost, po svoje živeti in davke plačevati. Koliko razkolnikov šteje Ruska! Država jih ne trpi in samo za altajskimi jezeri ali tam daleč za Amurjem smejo prosto dihati in Boga po svoje moliti. Seljak je oproščen sužnjosti in res da ni več privezan na zemljišče; ali kaj mu pomaga pičlo primerjeno, včasih še jalovo posestvo, katero mu niti davka niti odveznino ne prirodi. On proda svojo lastnino kupcu ali prejšnjemu posestniku in potuje z malim zneskom tako daleč, kakor mu mošnjica pripusti, tje v azijsko stepo med Irtyšem in Obijem ali še niže na krasna pobjéžja Syra in Amuja, o katerih si po Rusiji pripovedujejo takošna čudesa, kakor nekaj pri nas o Ameriki. In politične razmere ruske gotovo niso svobodoumnemu človeku ugodne! Kako si ne bi ta želel dihati svobodnejši vzduh tam v azijskih hribih in čarobnih dolinah, kjer priroda vsaki trud stotero povračuje, kjer velja vsaki ruski človek za deset domačih v domovini, kjer mu se ponuja prihodnost samostalna, bogata, sijajna? Ako ta nagon vodi ruskega iz domovine, ne moremo mu zameriti, samo pomilovati moramo zapad slavjanski, ki se sam svojih najboljših, najpogumnejših, najsvobodnejših ljudi liši, na škodo Rusiji, na škodo evropskemu slavenstvu, kateremu pogibelj pretijo! — Take misli vzbujajo v nas one raztresene in majhne opazke, katere smo iz omenjenih izvestij omenili. V Mariboru v začetku februarja 1871.

nalogo, s časom ustanoviti svojo lastno društveno tiskarnico, in pa podpirati narodne pisatelje.

Ker je c. k. namestinja že potrdila društvena pravila, obračamo se podpisani do vseh rodoljubov in jih prosimo, naj to občekoristno početje podpirajo s tem, da v mnogem številu k društvu pristopijo in mu pridobé obilo prijateljev.

Društveniki so ali podporniki, ki plačujejo po 1 kr. vsak teden ali 52 kr. na leto; ali deležniki, ki plačujejo 5 gld. na leto, ali pa ustanovniki, ki razen navadnega doneska (podpornikov ali deležnikov) društvu posodijo 50 gld., ki se jim pa kasneje vrnejo. (Čl. III. § 4.)

Podpisane ustanovniške glavnice bi se ne plačale takoj, ampak v dveh polletnih obrokih po 25 gld., ali ako bi kdo želel v četrtletnih obrokih po 12 gld. 50 kr., in bi se začele še le tedaj iztirjavati, kader bi se bilo vstega denarja toliko podpisalo, da bi se z njim mogla ustanoviti tiskarnica ali pa začeti katera druga stvar, ki bi dovolj koristi obetala.

Do te dobe, katero bi imel društveni odbor natančneje določiti, naj bi ustanovniki plačevali letni donesek deležnikov, in to zato, da bi društvo tako zadobilo denarne pomoči, ktere neobhodno potrebuje, da si oskrbi svoje prve potrebščine.

Po čl. III. §. 6 društvenih pravil dobivajo poleg drugih pravic vsi društveniki one tiskopise, ki se bodo brezplačno razdeljevali; deležniki dobivajo poleg tega tudi novine, ktere bode društvo izdajalo, in sicer po nižji ceni, katero bo odbor določil.

Sicer se pa z vsem zaupanjem zanašamo na rodoljubje svojih rojakov, katero plašno ne vprašuje, koliko denarnega dobička bode uloženi denar takoj dajal, ampak katero z ozirom na občekoristno društveno delavnost tudi nekoliko za domovino žrtvovati zamore.

Pred vsem je treba naše ljudstvo duševno povzdigniti in podučiti v političnem, narodnem, cerkvenem in družabnem oziru. Da se ta častni namen doseči more, treba je redno tekočih denarnih pomočkov, treba je pa tudi in to v prvi vrsti, da se začne ljudstvo samo brigati za svoje koristi, kar bode le onda mogoče, ako bode moglo društvo s svojo delavnostjo prodreti v narodovo množico.

Prosimo torej vse rodoljube, naj ljudstvu razlagajo društvene namene in njegove koristi, ter naj pridobé kolikor mogoče društvenikov, da se moremo s združenimi močmi krepko upreti nevarnostim sedanjega časa.

Ob enem razpisujemo prvo ustanovljuječo skupščino na velikonočno sredo 12. aprila t. l. v vrtni dvorani hotela „zur Stadt Wien“ v Mariboru. Na dnevnem redu te skupščine bode stala volitev odbora in sklepanje o gori imenovanih nasvetih.

Kdor hoče društvu pristopiti, naj to oglasi vsaj do 31. marca pod napisom: „Blagorodni gosp. Ferdinand prof. Brandis, začasni predsednik“ — ali: „Velečastiti gosp. dr. Ulaga, profesor bogoslovja, perovodja začasnega odbora tiskovnega društva v Mariboru.“

V Mariboru 6. febr. 1871.

Začasni odbor:

Ferd. prof. Brandis. J. Šuman, gimn. prof.
M. Herman, dež. poslanec. Dr. Ulaga, prof. bogosl.
Fr. Kosar, dež. posl., korar. Dr. Iv. Lipold, prof. bogosl.
M. Modrinjak, korar. Dr. M. Prelog, vrednik.
Iv. Majciger, gimn. prof. A. Tomšič, vrednik.
Iv. Pajk, gimn. prof. Dkd. Fr. Rapoc.

Pontini-jeva lekarnica „pri zamoreh“ v Gorici (v Rastelu),

Glavna zaloga vsakovrstnih vnanjih zdravil, zdravniškega orodja iz guttaperche, kilnih prevez itd.

Edina zaloga pravega Pagliano-vega sirupa iz Florencije, Moll-ove Seidlitzove štupe, melisovca beneškega, in Dehautovih kroglic iz Pariza.

Krepilna tekočina (Restitutions-Fluid) za konje, ozdravi vsako zvinjenje in ohrani konje močne in čile do poznih let. —

Zdravilna živinska štupa za konje, krave, vole, ovce itd. (1)

Razpisana služba.

Vkupna služba mežnarja in organista pri farni cerkvi v **Žavcu v Savinski dolini** se od 1. maja t. l. provizorično oddaje. Prosila se naj do 20. marca t. l. pri ondotnem cerkvenem predstojništvu pismeno za-njo oglasijo, kjer se tudi navadni dohodki te službe zvedó. (1)

En komí in en praktikant

popolnem zmožen slovenskega jezika se v službo sprejema v specerijsko, materijalno in barvarsko kupčijo

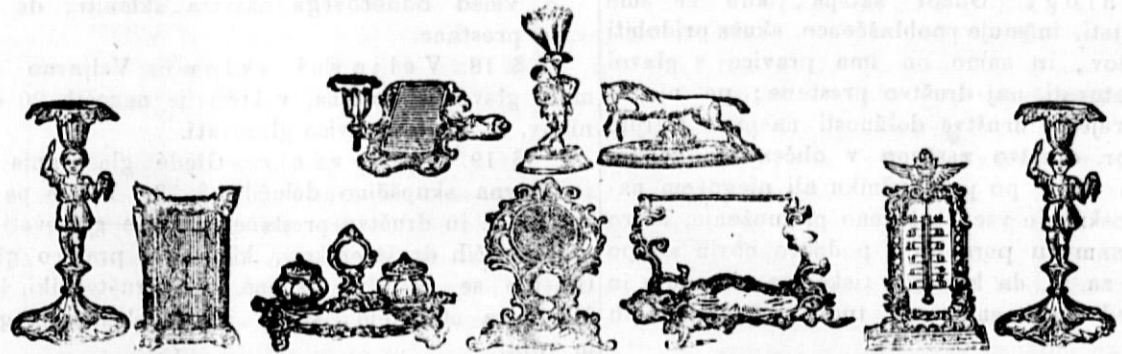
M. Berdajs-a
v Mariboru.

Dobro došla!

Narodno-gospodarski duh časa pozdravlja kupčijsko hišo

TRAUGOTT-A FEITEL-A

na Dunaji, verlängerte Kärntnerstrasse 57, Kärntnering Nr. 2.

Posebno priporočljiva je ta iz najboljšega masivnega dunajskega bronza izdelana garnitura za pisne mize, vsled risov sestavljena iz 10 kosov, samo za tri f.; francoska garnitura f. 5; s cizeliranimi in pozlačenimi robovi f. 12; posamezni kosi po 20 kr. do f. 1.

Najlepše stvari iz litega bronza: Par miznih svečnikov kr. 80, f. 1.30, 1.80, 2, 2.50, 3; detto dvoročen par f. 3.50, 4. Ročni svečniki 20, 30, 45, 50, 60 kr., detto z netilom 30 kr.; pepelnik v mnogih licih 20, 30, 40, 50 kr. Držaj za ure 30, 55, 65, 80 kr. Držaj za cigare z netilom f. 1, 1.50. — 1 hranilnica 25, 30 kr.; detto velika 90 kr., 1 gorkomer za sobe 80 kr., f. 1.20, 1.60. Teža za pisma v figurah in živalih 35, 50 kr., f. 1. Peresni ročnik 25, 50, 60 kr., f. 1. Tintnik 35, 45, 80, 90 kr. detto velik s peresnim ročnikom f. 1.50, 2.

30 kr. kineško-srebrna žličica, garantirana.	80 kr. nežno pozlačen medalijon za fotografije.	8 kr. mjilo v obliki sadja, vsakojako, brezkeve, jabelka, kumare itd.
60 kr. kineško-srebrna žlica, garant.	5 kr. dekliški lovec, velika burka.	50 kr. mjilo v obliki sadja v elegantnih korbičih, večje sorte 90 f. 1, 1.20.
90 kr. kineško-srebrne vilice in nož, angleška klinja.	5 kr. listnica, veča kr. 8, 10.	f. 2. Anglež na samokotu, isto z uro.
f. 8. album z muzike, igra 2 igri.	30 kr. pozlačen bronsast rob, zlat obrezek: listnica z olovko, elegantna juftovina.	20 kr. lepo pisana kositarjeva skudelica, veče po kr. 30, 40, 50.
10 kr. lakiran pas.	f. 1.20 lipuer-service za 6 oseb.	80 kr. lepo toaletno zrcalo s zapirljivo miznico.
35 kr. usnjat pas, močan.	10 kr. kalendar za na steno.	f. 2. isto napolnjeno z mjiplom in vonjavo.
8 kr. praktična mašina za vtikanje niti.	8 kr. centimeter.	8 kr. fino jeklena veriga za ure.
10 kr. pletna korbica iz srebr. drata.	2 kr. knjižica papirja za smodke.	15 kr. fina jeklena verižica.
8 kr. igra otročjih kvart.	4 kr. strgulja za jezik.	35 kr. fina verižica z jeklenimi koraldami.
20 kr. pakfonasta žlica.	8 kr. pila za nohte, jeklena.	65 kr. 100 angleških pismenih papirjev s gumiranimi ovitki.
10 kr. pakfonasta žličica.	10 kr. verižica za škarje.	8 kr. fino zobna pasta.
80 kr. pakfonasta velika žlica za juho.	35 kr. kleščice za orehe.	10 kr. fino zobna krtača.
40 kr. pakfonasta velika žlica za mleko.	8 kr. pošet.	8 kr. ostrivec za olovke.
40 kr. pakfonast razsipavec za poper.	10 kr. škaticca jeklenih peres.	10 kr. angleške škarje, veče 18, 20 kr.
60 kr. pakfonast razsipavec za sladkor.	25 kr. ročni svečnik, masivna bronza.	3 kr. zapetnik za rokovice.
f. 1.20 čedna pisna mapa.	20 kr. nožni brus iz poroznega oglja.	4 kr. novozlata gumba za bele zavratkinke.
f. 1.90 taka z pisnim orodjem.	15 kr. električen brisač za lampe, prav praktičen.	30 kr. žalostinsk kinč.
5 kr. ducent peresnih ročnikov.	10 kr. fina škarje za šlinganje.	5 kr. krasen umeten ogenj v sobi, veči 10, 15 kr.
10 kr. glavni urni ključ za vsako uro.	60 kr. čeden ustnjat etui, za šivanje napolnjen.	30 kr. čarobna iglena škatlica, z iglami napolnjena.
60 kr. polna toaletna kaset, veča f. 1, 1.50.	90 kr. risavno orodje, veče f. 1.20, 1.50, 2.	35 kr. burkast prstan škropnik.
f. 1.30 šah s kostenimi figurami.	45 kr. pozlačena šivna blazina privrtljiva.	20 kr. fino svilnat gosposk zavratnik, najfinejši 30, 40 kr.
15 kr. rešta sekanih koravd, pravih.	60 kr. usnjata gosposka torbica, veča kr. 70, 90, f. 1.20.	25 kr. Wertheimova hranilnica.
f. 1 lepa zapirljiva šatula za rokovice in šiv, iz palisandra.	85 kr. globus za učence s podnožjem.	4 kr. lepo rezljan okvir za fotografije.
15 kr. par manšetnih gumb novozlatih.	40 kr. novozlata broša in uhani!	40 kr. fino portemonnaie, z bronsastim robom, še elegantnejši 50, 60, 80 kr.
30 kr. cela garnitura šmizetnih in manšetnih gumb, novozlatih.	50 kr. morsko-penasta cev s fotografijo	20 kr. kovana možnjica za cigaretni tabak z usnjem preoblečena.
80 kr. pozlačena napestnica, eleg. f. 1, 1.50.	5 kr. anglešk ščipavec za cigare.	30 kr. Netilo z lunto.
45 kr. pozlačena broša za fotografijo.	f. 1. nož, 6 klinj želvedinoplastičen.	20 kr. par otročjih hlačnikov.
90 kr. iz granata broša in uhani.	50 kr. angležka juftinska možnjica usnje-podšita.	30 kr. par za odrastle, najfinejši 40, 50 kr.
10 kr. elegantna igla za gosposke zavratnike, najfineje kr. 25, 30.	35 kr. otročja ura z bilom.	65 kr. natanko regulirana vremenska ura.
25 kr. pušpanove vilice in žlica za salato.	50 kr. jako zanimiva družbinska igra veča in zanimivejša kr. 60, 80, f. 1-4.	
10 kr. gosposk zavratnik v barvah.	8 kr. lep karton pečatnega vozka.	
f. 2.50 punca, ki kriči papa in mama, veča 3 f.	f. 1.20 prava morskopenasta pipa z jantarjevo cevjo, turška.	
10 kr. 100 pravih angleških šivanjk.	3 kr. kos gliserinskega mjila.	
10 kr. karton iglic za pletenje.		
40 kr. gosposka veriga novozlata.		

Proti poštnemu povzetju se hitro pošilja po pošti.

Slawisches Verschickungsgeschäft und Waarenhaus Traugott Feitel, in Wien, Kärnterring 2, Kärntnerstrasse 57.

Bernhard's Alpenkräuter-Liqueur (feinstes Magenbitter)

von Wallrad Ottmar Bernhard in München und Salzburg (Maxglan).

Mit medizinischen Erläuterungen des Dr. J. B. Kranz, praktischer Arzt.

Recht zu beziehen durch das Haupt-Depot J. Kolletnig in Marburg und die am Schlusse verzeichneten Depots.

Einleitung.

Es ist eine auffallende Erscheinung, daß die Leiden des Magens stets häufiger auftreten, und zwar in allen Ständen der menschlichen Gesellschaft.

Damit ist die Thatsache nachgewiesen, daß sowohl die Ernährung wie das Uebermaß im Genuße ein Leiden herbeizuführen geeignet ist, welches als reichste Quelle sehr mannigfacher Krankheitserscheinungen angesehen werden muß.

Wenn der Magen durch Erkrankung verdauungsunfähig geworden ist, so kann derselbe dem Körper die benötigten Ernährungsstoffe unmöglich genügend und in guter Beschaffenheit zuführen; der Stoffwechsel geräth in Stockung, der Lebensprozeß erleidet eine Störung, die sich in den verschiedensten Krankheitsformen äußert.

Die Wissenschaft war darum von jeher bemüht, nach Mitteln zu suchen, den erkrankten Magen zu heilen und damit die Ursache der meisten Störungen der menschlichen Gesundheit rationell zu beseitigen. Hierauf haben sich stets pflanzliche Bitterstoffe vorzüglich geeignet erwiesen, so zwar, daß bittere, weingeistige Ansätze, freilich in oft höchst bedenklichen Formen, im Volksgebrauche sich zu einem förmlichen Hausmittel gestalteten.

Man darf indeß nicht verkennen, daß ungenügende Kenntniß der gewählten Stoffe in ihrer Wirkung auf den menschlichen Organismus hier auch schon manches Unheil angerichtet hat und täglich noch anrichtet, indem Individuen ohne jegliches tiefere Verständniß das Heilverlangen der Leidenden unter pompöser Aufpreisung lediglich empirisch dargestellter »Magenbitter« blos für ihren Beutel ausbeuten, und dieß oft um so unverschämter, je weniger sie von der Sache selbst verstehen, ja wohl selbst daran glauben.

Wenn ich nun mit meinem aus dem anerkannt heilkräftigsten und mildest wirksamen Pflanzengewebe sorgfältigst und mit wissenschaftlicher Gewissenhaftigkeit bereiteten

Alpenkräuter-Liqueur (feinstes Magenbitter)

vor ein gebildetes Publikum aller Stände trete, so kann ich dies auf Grund der vielseitigsten Erfahrungen in der für den gewissenhaften Mann unerlässlichen Ueberzeugung thun, daß mein Magenbitter niemals schaden, in den mannigfachen Fällen aber von unzweifelhaft heilsamer Wirkung sein wird, wie dieß eine große Anzahl von mir zugekommenen, mitunter offenbar tiefgefühltesten Dankschreiben aus Nah und Fern bekundet.

Es sei mir gestattet, auf die weiter unten folgenden Beurteilungen der ersten sachwissenschaftlichen Gelehrten meines Vaterlandes, sowie auf die Zeugnisse zu verweisen, welche ausübende Ärzte nach gemachten Erfahrungen meinem Destillate auszusprechen sich gedungenen fühlten, und bitte ich schließlich um aufmerksame Beachtung der von dem vielbeschäftigten Arzte Dr. J. B. Kranz gegebenen, diesen Blättern einverleibten medizinischen Erläuterungen, nach welchen man den Gebrauch meines Magenbitters regeln wolle.

Wallrad Ottmar Bernhard.

Medizinische Erläuterungen des Dr. J. B. Kranz.

Die ungewöhnliche Häufigkeit, mit welcher Krankheiten der Verdauungsorgane seit ein paar Jahren auftreten und meine ärztliche Hilfe in Anspruch nahmen, setzten mich in den Stand, die Heilkraft verschiedener älterer und neuerer Mittel zunächst in dieser Richtung zu erproben.

Unter der Zahl der letzteren übertraf in gewissen Fällen der Alpenkräuter-Liqueur von Herrn Wallrad Ottmar Bernhard in München alle Medikamente. Eine nun in den nachstehenden Zeilen weiter eingehende Schilderung jener Zustände des kranken Menschen, in welchen ich diesen Liqueur besonders passend und wirksam fand, übernahm ich auf mehrseitigen Wunsch um so bereitwilliger, weil mir für die große Mühseligkeit genannten Liqueurs, abgesehen von meiner eigenen Erfahrung, theils der außerordentlich große Absatz desselben und theils der Herr Vitzge, theils bei dem bekannten ganz realen Charakter des Herrn Fabrikanten mit Sicherheit zu erwarten ist, daß der Liqueur wie bisher stets aus unverdorbenen Ingredienzien und auch in Zukunft in derselben gleichen Zusammensetzung bereitet werden wird.

1. Isolirter Catarrh der Mund- und Rachenhöhle.

Diese Affektion läßt sich durch Bernhard's Alpenkräuter-Liqueur leicht beseitigen, wenn die Ursache davon ist:

Genuß von Speisen, welche bereits mehr oder weniger in Zersetzung begriffen sind, z. B. alter Käse, Heringe, geräucherte Fische, Fleisch mit Haut goat u. dgl.; übermäßiges Trinken von Alcoholis im Gewohnheitsfalle; Rauchen von »staunen« Cigarren; Erkältungen des Halses mit dauernder Einathmung von kalter Luft; Ueberanstrengung der Sprechwerkzeuge durch Singen, Com-mandiren und Entbehren des Schlafes, Gemüthsbewegungen zc.

Die auf diese verschiedenen Momente eintretenden krankhaften Erscheinungen sind sich sehr ähnlich: Mund- und Rachenhöhle — auch die Zunge — überziehen sich mit einem Schleimbeleg von weißlicher, gelblicher oder bräunlicher Färbung; der Athem wird überliechend; durch häufiges Nüchtern werden kleine Massen zähen Schleimes ausgeworfen, besonders Morgens nach dem Erwachen oder während des Sprechens, um die heftige Stimme verständlicher zu machen; dabei sind Schlingbewegungen sehr häufig und unwillkürlich; der Magen jedoch besitzt seine volle Verdauungsfähigkeit und die Zunge ist hier keineswegs der Spiegel desselben zu nennen.

Zu diesen Fällen genügt zur Heilung mehrmalige genaue Reinigung der Zäune durch eine Mischung von einem Löffel voll Bernhard's Liqueur mit vier Löffel Wasser mittelst einer Zahnbürste und öfteres Gurgeln mit derselben Mischung.

Auch bei leicht blutendem Zahnfleisch, wackeligen Zähnen, zu starkem Ansatze von sogenanntem Weinstein an denselben, und zur Entfernung des Tabakgeruches aus dem Munde ist dieses Verfahren nicht genug zu empfehlen.

2. Sogenannter Rußbeleg (Fuligo) der Zunge und Mundhöhle der Typhuskranken.

Meist in der zweiten Woche der am Nervenfieber Erkrankten tritt, wenn die Kranken wie gewöhnlich mit offenem Munde athmen, in der Mundhöhle die Neigung ein, sich mit schwarzbraunen

Krusten zu bedecken, und Zunge, Zähne und Lippen mit diesen zu überziehen. Je länger dieser Beleg mit seinem widerlichen Gestank anhält, desto geringer ist die Hoffnung, daß der Kranke genesen wird. Beim Entstehen dieser Krusten leistet täglich mehrmaliges Ueberfahren derselben mit einem Charpiepinsel, der in eine Mischung von gleichen Theilen Bernhard's Liqueur und frisch ausgepreßtem Drangen-Saft getaucht ist, vorzügliche Dienste.

3. Soor (Mundjühr, Schwämmchen, Mehlmund, Heb) der Säuglinge

Ist eine sehr häufige, allbekannte Krankheit in den ersten Monaten des Lebens. Veranlassung zu ihr gibt vernachlässigte Reinigung der Mundhöhle der Kleinen, Saugen an unreinen Brustwarzen oder an den ekelhaften Schnullern (Dilseln) mit schlechtgereinigten Sauglappen; auch Uebertragung von kranken auf gesunde, gut gepflegte Kinder kommt vor.

Man erkennt die Krankheit leicht an den Anfangs weißlichen rahmartigen Flecken in der Mundhöhle, welche später zusammenfließen, die ganze Mundschleimhaut überziehen können und dann ein mehr gelbliches, läseartiges Aussehen bekommen. Diese Massen bestehen aus kleinen Pilzen (Oidium albican). Außerdem leiden die allermeisten Kinder zugleich an häufigen grünlichen scharfen Ausleerungen.

Werden die Pilze mit einem feinen Lappen, der in eine Mischung von zwei Theilen Wasser und einem Theil Bernhard's Liqueur getaucht ist, fleißig abgerieben, so verschwinden sie bald.

4. Ohrenfluß (Otorrhoe) in Folge von Entzündung des äußeren Gehörganges.

Bei jungen Leuten findet sich diese Krankheit nach Scharlach, Masern, Blattern und andern Hautkrankheiten, sowie nach mechanischen Insulten des Ohrganges gerade nicht selten. — Das nicht ungefährliche Leiden beginnt oft mit dem heftigsten Schmerz im Gehörgang, der sich noch steigert, wenn man am Ohrkläppchen zieht, und erst nachläßt, wenn das Ohr fließt. Einher geht das Gefühl von erhöhter Temperatur des ganzen Ohrs und etwas Schwerhörigkeit.

Eintröpfelung von Bernhard's Liqueur zu fünfzehn Tropfen bei seitwärts geneigtem Kopfe, dreimal Tags, und einige Stunden darauffolgende Reinigung des Gehörganges mit einem Charpiepinsel, hat nicht selten das günstigste Resultat.

5. Magenkatarrh (Gastricismus) der Erwachsenen.

Es kommt eine kurze und eine längere Zeit dauernde Form vor. (Acuter und chronischer Gastricismus.)

Die zwei häufigen Ursachen des acuten Magenkatarrhs (status sabarralis) sind:

Genuß von sonst unschädlichen Speisen im Uebermaß; Genuß von schon verdorbenen oder schwerverdaulichen Speisen, welche im Magen erst in faule Gährung übergehen, ehe sie ihn verlassen. In dieser Beziehung sind nicht alle Mägen an Verdauungskraft gleich und die Schädlichkeit der Speisen ist sehr relativ. — Außerdem kommt dabei sehr viel auf Idiosyncrasie (angeborener Widerwille) an.

Die gewöhnlichen Erscheinungen dieser Krankheit sind:

Müdigkeit, Druck im Magen, Schmerzen der Stirn, Aufstoßen von Gasen, Neigung zum Erbrechen, Speien von Schleim und Galle, Appetitlosigkeit und Ekel vor den Speisen (Anoroxie), kaltes Ueberlaufen der Haut, leichtes Fieber, schlechter Geschmack im Munde, faurer Geruch aus dem Magen, oft Diarrhoe, nicht selten Gelbsucht zc.

Gewöhnliche Ursachen des chronischen Gastricismus sind:

Wochenlanges Verharren ein und derselben Speisen im Magen im wenig verdauten Zustande; häufiger Genuß von unmaßig gewürzten Speisen (Gourmandise); Mißbrauch von Schnapsorten und von Bier; rasches Aufeinanderfolgen von Verdruß; Trägheit des Geistes und des Körpers; aber auch Ueberanstrengung der Gehirnthätigkeit und der Muskeln zc.

Zeichen dieser Krankheit sind:

Verdauungserschwerung (Dyspepsie), hauptsächlich nach dem Genuß sehr faurer oder fetter Speisen (schwacher Magen), Gefühl von Zusammenschulken des Magens, Verstopfung, Schleimbrechen des Morgens bei Säuern, verdrißliches Wesen mit gereizter Stimmung zc.

Als Heilmittel beim acuten Magenkatarrh dient ein kleiner Löffel voll Bernhard's Liqueur täglich vor der Hauptmahlzeit, und beim chronischen Gastricismus ein solcher nach derselben genommen.

6. Hämorrhoiden (Haemorrhoids).

Wird das Blut bei den Zurückströmen zum Herzen unterhalb desselben aufgestaut, so dehnen sich die Blutadern (Venen) im Mastdarm aus; dauert dieser Vorgang lange Zeit an, so entstehen die Hämorrhoiden. Eine der Ursachen dieser Blutstauungen in den Mastdarmvenen und dadurch auch die davon herrührenden Hämorrhoiden läßt sich durch Bernhard's Liqueur heben: wenn der Blutrückfluß durch Trägheit der Bewegung der Gedärme mit großer Ansammlung von Koth und zu langem Verweilen desselben in ihnen mit Druck und Reiz auf ihre Wandungen verursacht wird.

Zeichen der Hämorrhoiden sind:

Brennender Schmerz am After (H. furontes); Knoten, Wulstungen (Varices) an oder oberhalb desselben im Mastdarm ohne Blutung (blinde Hämorrhoiden) oder mit zeitweiser Blutabgang (sehende, stießende Hämorrhoiden, Goldaderfluß) bei der Stuhlentleerung; Ueberzug des Kothes mit Schleim oder Eiter (weiße Hämorrhoiden);

Abgang von oft aashaft riechendem Flatus; Abgang von ebenso stinkendem Koth, meist in kleinen, zugespitzten und abgeflachten, breitgedrückten Stücken, welche gewöhnlich Mastdarm-Blasen (Oxyuris vermicularis) in Menge enthalten;

dampfer Kopfschmerz mit den Gefühle, als wäre ein Reif um denselben gespannt;

andauernder Schwindel; grundlose Freudlosigkeit, oft mit Lebensüberdruß; verlangsamte Verdauung (Dyspepsie); leichte Ermüdung; reichliche Absonderung eines penetrant riechenden Schweißes; aufgetriebener harter Unterleib; Rückenschmerz, besonders beim Wäcken; Gefühl von Zusammenschulken der Brust; Hautausschläge im Gesichte zc.

Morgens nüchtern und Abends vor dem Schlafen längere Zeit hindurch einen Löffel voll Bernhard's Liqueur genommen, heilt diese Form von Hämorrhoiden.

7. Windsucht, Trommelsucht (Tympantitis).

Ursachen dieser Krankheit sind:

Lähmung der Muskelschicht der Gedärme; Verengerung des Darmrohrs durch Kothmassen; Genuß von Erbsen, Linzen, Bohnen, Kohlkarten, von un-ausgegohrenem Wein und Bier (Flatulenz); stehende Lebensweise; eigenthümliche Innervation der Gedärme bei hysterischen, Bleichsüchtigen und Hypochondern; Gewohnheit der sofortigen Entleerung der Darmgase durch häufige Flatus;

Zeichen der Windsucht sind:

Aufgetriebener Bauch; Unmöglichkeit sich der Winde zu entledigen, oder im Gegentheile: Abgang von häufigen schallenden Blähungen nach unten und oben (Vapours); Verdrängung des Herzens, des Zwerchfelles, der Leber zc. von ihrer normalen Stellung; Athemnoth, Ohnmacht zc.

Einige Kaffeelöffel von Bernhard's Liqueur täglich genommen machen diese Zustände bald verschwinden.

8. Spulwürmer (Ascaris lumbricoides).

Sie kommen in den Gedärmen, am häufigsten bei Kindern von 2 bis 12 Jahren, aber auch bei Erwachsenen vor. Die Würmer sind meistens eine Spanne lang, ungefähr von der Dicke einer Federspule und weiß von Farbe.

Zeichen, daß Jemand an dieser Art von Würmern leidet, sind:

Aufgetriebener Bauch; Schmerzen um den Nabel; Gefräßigkeit, oft mit Verlangen nach Brod, Bohren mit den Fingern in der Nase; feuchte Lippen, oft mit Auslaufen von Speichel aus dem Munde; trübe Augen, mit und ohne blaue Ringe um dieselben; ungleichmäßige Nöthung der einen Wange im Verhältnis zur andern mit öfterm Wechseln der Farbe; launisches Wesen; Hang zum Schlafen zc.

Alle drei Stunden ein Kaffeelöffel voll von Bernhard's Liqueur gegeben, treibt in leichteren Fällen diese Helminthenspecies ab. In schwereren sind allerdings santoninhaltige Medikamente zu empfehlen. Im letzteren Falle ist aber der oft genannte Liqueur ein gutes Mittel, wenn er auch erst nach Abgang der Würmer gereicht wird, um die Gedärme und die ganze Constitution der Kinder zu stärken.

Haben diese Blätter den Consumenten von Bernhard's Alpenkräuter-Liqueur, für welchen sich noch ein weites Feld zu eröffnen scheint, über die Krankheitszustände, in welchen ich ihn bisher als nützlich erprobt, gehörige Klarheit verschafft, so haben sie ihren Zweck erfüllt.

Perlach bei München, im März 1867.

Dr. J. B. Kranz, prakt. Arzt.

Ich lasse nun hier die Zeugnisse folgen, auf welche ich in der Einleitung hingewiesen, und bringe schließlich, soweit es der beschränkte Raum dieser Blätter gestattet, mehrere anderweitige Atteste von Herren Ärzten und Privatn zum Abdruck.

Zeugniß.

Herr Wallrad Ottmar Bernhard in München hat mir eine Probe seines Alpenkräuter-Liqueurs zur Untersuchung vorgelegt, derzufolge ich bestätigen kann, daß dessen Ingredienzien der menschlichen Gesundheit nicht schädlich sind.

München, den 3. Dezember 1866.

(gez.) Professor Dr. Kayser.

Ev. Wohlgeboren!

Es gereicht mir zum besonderen Vergnügen, die gerühmten Eigenschaften Ihres wirklich vortrefflichen Alpenkräuter-Liqueurs aus eigener Erfahrung mit vollster Ueberzeugung bestätigen zu können. Daß Ihr Destillat ein unvergleichliches Mittel gegen alle Folgen gestörter Verdauung ist, davon habe ich sowohl als meine Frau die wohlthuernde Ueberzeugung und es erfüllt uns mit aufrichtiger Freude, daß es Ihnen so vollständig gelungen ist, aus den uns von der Natur so reichlich an die Hand gegebenen Pflanzenstoffen ein Destillat zu bereiten, welches verdient als bewährtes Hausmittel hoch gehalten zu werden.

Indem ich Sie bitte, mir bald gefälligst wieder eine gleiche Sendung, wie gehabt, zugehen lassen zu wollen, zeichne

München, den 1. Dezember 1868.

hochachtungsvoll (gez.) F. Graf Gatterburg.

Zeugniß.

Herr Wallrad Ottmar Bernhard dahier hat mir den von ihm verfertigten Alpenkräuter-Liqueur zur näheren Prüfung übergeben. Ich habe mich bei dieser Untersuchung überzeugt, daß genannter Liqueur vollkommen frei von gesundheitschädlichen, namentlich drastisch wirkenden Stoffen ist, und daß er nur aus die Verdauung stärkenden, sogenannten tonischen Pflanzenstoffen bereitet ist.

München, am 2. Dezember 1866.

(gez.) Professor Dr. L. A. Buchner.

Vorstehende Unterschrift des l. ord. Professors Dr. Ludwig Andreas Buchner, Conservator des pharmaceutischen Instituts,

außerordentliches Mitglied der Akademie der Wissenschaften und außerordentlicher Beisitzer des Medicinal-Comité, wird amtlich bestätigt.

München, den 15. März 1869.

Agf. Universitäts-Sekretariat.
Dr. Neubierl.

Zeugniß.

Herr Wallrad Ottmar Bernhard von hier brachte mir seinen selbstverfertigten Alpenkräuter-Liquor mit dem Ersuchen, denselben einer genauen Prüfung, namentlich in der Richtung zu unterwerfen, ob darin der Gesundheit gefährliche Stoffe enthalten seien. Als Resultat der vorgenommenen Prüfung hat sich ergeben, daß dieser Liquor keine gesundheits-schädlichen Stoffe enthält, vielmehr, daß derselbe nur aus als magenstärkenden allgemein anerkannten Gebirgspflanzen dargestellt ist.

München, den 26. November 1866.

(gez.) Dr. G. C. Wittstein.

Hochgeehrtester Herr!

Ihrem Wunsche entsprechend, theile ich Ihnen hiedurch der Wahrheit gemäß und besonders mit, daß in dem von Ihnen fabrizirten „Alpenkräuter-Liquor“, worüber ich nach vorgenommener Untersuchung gestern ein Zeugniß ausgestellt habe, weder Wermuth, noch Aloe, noch Rhabarber, noch sonst eine medizinisch stark wirkende (drastisch wirkende) Substanz enthalten ist.

München, den 27. November 1866.

Hochachtungsvoll und ergebenst

Dr. G. C. Wittstein.

Geehrtester Herr Bernhard!

Es macht mir Vergnügen, Ihren Alpenkräuter-Liquor im Gegenfah zu manchen ähnlichen, mitunter markt-schreierisch angepriesenen Mitteln, als ein ganz löstliches Präparat kennen und schätzen gelernt zu haben. Meine quälenden Kopfschmerzen — Folgen von Hämorrhoidal-leiden — sind nach kurzem Gebrauche Ihres Kräuter-saftes erträglich geworden und darf ich bei solch anhaltender Besserung hoffen, mich von diesen Qualen bald ganz befreit zu sehen. — Unser Herr Pfarrer, sowie ein anderer Bürger von hier, haben dieselben glücklichen Wirkungen erzielt. Dieses reele Hausmittel kann man wirklich mit gutem Gewissen empfehlen.

Serzheim (Rheinpfalz), den 19. Januar 1869.

(gez.) E. Duttenshöfer.

Gew. Wohlgebornen!

Ich habe die mir seiner Zeit gesandten Proben Ihres Alpenkräuter-Liquors untersucht und mich überzeugt, daß zu dessen Darstellung keine drastisch wirkende Substanzen, sondern lediglich magenstärkende Pflanzenstoffe benutzt worden. Demzufolge habe ich Ihr Präparat in verschiedenen Gastricmenformen zur Anwendung gezogen und damit durchgängig sehr glückliche, in einzelnen Fällen sogar ganz brillante Erfolge erzielt, so daß ich Ihren Alpenkräuter-Liquor unbedenklich als ein ganz werthvolles Stomachicum empfehlen kann.

Wärzburg, den 5. April 1867.

(gez.) Dr. med. Susemann.

Zeugniß.

Andurch bezeuge ich der Wahrheit gemäß, daß ich den Alpenkräuter-Liquor von Herrn Wallrad Ottmar Bernhard dahier in vielen Krankheitsfällen, als: Magenkrampf, akuten und chronischen Magen-tarab, Kolik, Cholera, Hämorrhoiden und Wurmliden, mit dem besten Erfolge angewendet habe, so daß ich dieses Magenbitter für das weitaus beste, wirksamste und nützlichste aller bis jetzt vorkommenden gleichnamigen Präparate anerkennen muß.

Da in demselben keine drastischen Stoffe enthalten sind, sondern nur magenstärkende und blutreinigende Pflanzengebilde, so verdient er in den ersten Rang aller bis jetzt bekannten und bewährten Hausmittel gestellt zu werden, und ist besonders auch bei großen Reisen, namentlich bei Seereisen als ein heilbringendes und fast unentbehrliches Hausmittel zu empfehlen.

Indem ich mich von der mühevollen und sorgfältigen Fabrikationsweise selbst überzeugt habe, bemerke ich noch, daß der Preis genannten Magenbitters sehr mäßig gestellt ist.

München, im Februar 1868.

(gez.) Dr. Pischmayer, prakt. Arzt.

Geehrtester Herr!

Ihr Alpenkräuter-Liquor ist ein Wundermittel; schon nach einigen Tagen fühlte ich bedeutende Erleichterung, und wenn es so fortgeht, so hoffe ich mit Gottes Hilfe durch dieses einfache Mittel mein hartnäckiges Magenübel zu heilen.

Indem ich in freudiger Stimmung dies anzeige, bitte ich gleichzeitig ergebenst, mir wieder 6 Flaschen sofort mit Nachnahme übersenden zu wollen, aber gültigst sofort, weil ich von meinem Vorrathe einem Kameraden die Hälfte abgetreten habe.

Szekeli Udvarhely (Siebenbürgen), 31. Okt. 1869.

Hochachtungsvoll Johann Medis, l. l. Wittmeister.

Geehrtester Herr Bernhard!

Mit freudigem Herzen benachrichtige ich Sie, daß ich nach langem schweren Leiden durch Ihren heilsamen Kräuterliquor meinen früheren Appetit, Gesundheit und jugendliche Frische mit Gottes Hilfe wieder erlangt habe. Ich habe mir vorgenommen, in der Zeitung dieses vorzügliche Hausmittel zum Nutzen aller Leidenden bekannt zu machen, damit ihnen durch geringe Kosten geholfen werden kann.

Marzlan, den 2. Oktober 1870.

Hochachtungsvoll grüßt Sie Josefa Auauer.

Werthehrtester Herr Bernhard!

Nachdem meine Tochter längere Zeit an Verdauungsbeschwerden und heftiger Diarrhoe gelitten und körperlich in Folge dessen sehr schwach geworden war und fast gar keinen Appetit hatte, gebrauchte sie Ihren Alpenkräuter-Liquor mit überraschendem Erfolg: Appetit und gesunder starker Schlaf bewirkten rasche Kräftigung. Dieses vorzügliche Hausmittel kann wirklich mit bestem Gewissen empfohlen werden, was ich Ihnen dankend mitzutheilen nicht unterlassen wollte.

Salzburg, den 8. April 1869.

Achtungsvoll zeichne J. Herrmann, Ingenieur.

Herrn Wallrad Ottmar Bernhard in München.

Wien, den 30. September 1869.

Ich mache Ihnen die erfreuliche Mittheilung, daß sich Ihr Alpenkräuter-Liquor in der kurzen Zeit, seit ich denselben führe, ein so großes Renommée erworben, das nur dadurch erklärlich ist, daß die Consumenten selbst das wirklich ganz vorzügliche Magenbitter regelmäßig weiter empfehlen.

Bei der nächsten Sendung, die ich ehestens erwarte, da mein Vorrath rasch zur Reize geht, wollen Sie in den gleichen Packungsforten den Betrag auf das Dreifache des ersten Bezuges erhöhen, und sehe ich Ihrer Factura mit Postwendigkeit entgegen.

Hochachtungsvoll J. Pserhofer,

Apotheker zum goldenen Reichsapfel, Singerstraße 15.

Aus Nr. 206 der Salzburger Zeitung.

Beachtenswerth.

Ich kann es nicht unterlassen, zum Besten meiner leidenden Mitmenschen zu veröffentlichen, daß ich dem Bernhardschen Alpenkräuter-Liquor, den ich als einfaches Hausmittel gebraucht habe, die erfreulichste Befestigung meiner durch hartnäckige Leiden gestört gewesenem Gesundheit zu verdanken habe. Dieses herrliche Hausmittel kann man mit gutem Gewissen der leidenden Menschheit auf das Wärmste empfehlen. Dasselbe ist bei Andre Sofer in Salzburg zu haben sammt ausführlicher Beschreibung.

Niedenburg bei Salzburg, den 8. September 1870.

Johann Glaab, Handelsgärtner.

Zeugniß.

Ich habe den Bernhardschen Alpenkräuter-Liquor (feinstes Magenbitter) von Wallrad Ottmar Bernhard in München und Salzburg, dessen Reellität mir von ärztlicher Seite bestätigt wurde, in Verkauf genommen.

Sowohl der ungemein starke Absatz desselben, als auch mir bekannt gewordene Urtheile von Konsumenten bestätigen die vorzüglichen Eigenschaften dieses vollen Hausmittels.

Salzburg, den 1. Juni 1869.

Andre Sofer.

Die Namensfertigung des hiesigen Handlungshauses Andre Sofer wird hiemit amtlich beglaubigt.

Salzburg, den 1. Juni 1869.

(L. S.) Emil Sofer, l. l. Notar.

Zur Sicherstellung des P. T. Publikums vor Betrug und Schädigung durch Nachahmung bemerke ich hier ausdrücklich, daß sämtliche Flaschen mit Pergament und schwarzgelbem Faden zugebunden, mit dem hier beigebrudten

Wappenfiegel versehen und „roth mit Silber“ etikettirt sind. Zudem liegt jeder Flasche eine Gebrauchsanweisung, von mir unterzeichnet, bei.

Preis der Originalflasche 70 kr. österr. Währung.

Wallrad Ottmar Bernhard.

Sauber's Benediktiner-Heilpflaster

von Ludwig Heinrich Sauber in Marglan (Salzburg) und München.

Dieses tausendfältig bei den größten und hartnäckigsten Wunden und Schäden sich erprobte Heilpflaster ist aus den heilsamsten Stoffen der Pflanzen- und Thierwelt genau und gewissenhaft nach der Vorschrift bereitet, die sich seit mehreren hundert Jahren in Weste meiner Familie befindet.

Daß aber ein so vorzügliches Mittel, welches in solch langen Zeitläuften seinen alten Ruf bewährt und in allen Welttheilen unabhinglichen Bedürftigen die ersehnte Hilfe gebracht, in mehr mehr bekannt zu werden verdient, darüber sind Alle einstimmig, die die Kraft und Wirkung des echten Benediktiner-Pflasters an ihrem eigenen Körper als unvergleichlich heilsam erkunden und so ohne unser Zutun zu dessen immer größerer Verbreitung beigetragen haben.

So sei es mir denn gestattet, diese kurzen Zeilen auch in Ihre Hand zu bringen, um Ihre Aufmerksamkeit auf ein Hausmittel zu lenken, das, einmal in seiner Kraft und Wirkung erkannt, für alle Fälle die vollkommenste Veruhigung gewährt, indem seiner Heilkraft keine wie immer geartete Wunden zu widerstehen vermögen.

Bei tiefen, zerrissenen Dieb- und Stigmunden, böserartigen Geschwüren aller Art, auch alten, periodisch aufbrechenden Geschwüren an den Füßen, hartnäckigen Drüsen-geschwüren, bei den schmerzhaften Furunkeln, beim Finger-wurm, wunden und entzündeten Brüsten, Brandwunden, Föhneraugen, Quetschungen, eitrigen Gliedern, Wicht-flüssen und ähnlichen Leiden wird die schadhafte Stelle, nachdem unter Umständen eine vorherige sorgfältige Aus-waschung mit lauwarmem Wasser, mit etwas Milch ver-mischt, stattgefunden, mit dem Pflaster belegt, das man in der Dicke eines Kartenblattes egal auf die Fleischseite von ganz zartem Schaafleder oder in Ermanglung dessen auf jarie reine

Leinwand aufgetragen hat. Das Auflegen von frischem Pflaster wird täglich erneuert, bis die Heilung erfolgt ist. Bei Wundstülpen darf die Erneuerung nur alle drei Tage geschehen.

Das Benediktiner-Pflaster ist keinerlei Verderb ausgesetzt und hat dasselbe noch nach vielen Jahren die gleiche Kraft und Wirkung, nur muß es vor Staub bewahrt und gefortgt werden, daß es nicht durch fremde Körper verunreinigt wird.

Wie heutzutage Alles, was sich durch seine erkannte Güte auf erworben, von gewissenlosen Leuten fälschlich nachgeahmt und das P. T. Publikum durch solche mangelhafte Erzeugnisse oft getäuscht und geschädigt wird, so hat auch unser altbewährtes Benediktiner-Pflaster vielfache Nachahmungen hervorgerufen, die auf eine Täuschung des P. T. Publikums berechnet sind. — Um nun, soviel ich es vermag, das verehrliche Publikum vor Schädigung dieser Art sicher zu stellen, versende ich unser echtes Benediktiner-Pflaster nur in echt porzellanenen Originaltopfen, welche sämmtlich mit Pergament und schwarzgelbem Faden zugebunden und mit meinem Wappenfiegel, der in Rundchrift meinen vollen Namen: „Ludwig Heinrich Sauber“ führt, gesiegelt sind, und füge ich außerdem jedem Diegel auf der Rückseite meine eigenhändige Namens-Unterschrift bei, wie solche am Fuße dieses zu lesen ist. Außerdem muß jedem Topfe gegenwärtiger Prospekt beigegeben sein, um dessen gültige Verbreitung ich alle Jene gegiehemd bitte, die die Anerkennung für bewirkte Heilung zum Besten ihrer bedürftigen Mitmenschen auf diese Weise zu bethätigen die Güte haben wollen.

Preis per Originaltopf 50 kr. öst. Wrg.; per Post gegen Saar oder Nachnahme 60 kr.

Marglan (Salzburg) im Oktober 1870.

L. Sauber.

Niederlagen für beide Specialitäten.

- Aussig a. d. Elbe: E. A. Albert.
- Baden: J. C. Huber.
- Badgastein: Elise Posch.
- Böhmisch-Leypa: Frans Kreen.
- Böhmisch-Alcha: R. Pietsche.
- Bregenz: Ferd. Bandel jun.
- Brixen: A. Kahl.
- Bruck a/M.: E. Tapfer.
- Bruneck: Jos. Ettl's Erben.
- Brün: Apotheker Wlasak.
- Buchan: Aloisia Klinger.
- Bürgstein: J. F. Paul.
- Carlsbad: A. Richters Wwe.
- Chotzen: F. A. Wlach.
- Czslau: Carl Wolf.
- Eberstein: Frz. Bein's Wwe.
- Eger: Eduard Sturm.
- Franz: Franz Waida.
- Gaya: Ignas Tomasi.
- Geras: Jos. Ziering.
- Gföhl: Ant. Haider.
- Gleichenberg: Gottfr. Holzer.
- Gmunden: Apoth. Raymann.
- Gnas: Flor. Schbeighofer.
- Graz: Apotheker Grablowitz.
- " Purgleitner.
- " Vinc. Hutter.
- " Carl Zimmermann.
- Gross-Sonntag: Mart. Petek.
- Hayda: Anton Sturm.
- Hallein: Jos. Schmerold.
- Haslau: Johann Baumann.
- Hohenau: Koby Fürst.
- Hohenfurt: Jos. Dolzer.
- Hohenmauth: Ferd. Kubin.
- Hüttenberg: E. Aichholzer.
- Idria: Stef. Lapaine.
- Innsbruck: Joh. Handl.
- Ischl: Joh. Steininger.
- Judenburg: A. L. Pfeifer.
- Kindberg: J. S. Korincic.
- Kitzbühl: L. Fritz.
- Klagenfurt: Anton Ertl.
- Klosterneuburg: J. B. Flatz.
- Kolin: J. W. Czerwinka.
- Königinhof: Aug. Patzak.
- Krainburg: Frz. Dollens.
- Krapina-Töplitz: Brüder Keritschan.
- Krems: Schweighofer & Kitzelt.
- Landstrass: F. Selinc.
- Lautschnei: Fridolin Pile.
- Lemberg: Apotheker Berliner.
- " Rucker.
- Lienz: F. A. Hölzl.
- Mahrenberg: J. Wisiak.
- Malenowitz: Jos. E. Sucliy.
- Maria Neustift: Joh. Kolletnig.
- Marburg: J. Kolletnig.
- Mariaparr: A. Wiesenegger.
- Maria Zell: J. Baumgartner.
- Markt Tüffer: A. Elsbacher.
- Mauterdorf: F. Fuchs.
- Meran: Joh. Hechenberger.
- Mies: F. S. Paul.
- Millstadt: Apotheker J. Humitsch.
- Mittersill: S. Schläfer.
- Mondsee: E. Weyringer.
- Murau: F. S. Molauts.
- Mülln: J. B. Schweinbach.
- Münzkirchen: Franz Fetz.
- Neudeck: Herm. Kunzmann.
- Neumarkt: M. B. Klauber.
- Neupaka: Ig. Tomas.
- Nullensoberdorf: Jos. Birold.
- Obernberg: August Resch.
- Obergratendorf: F. Dietmüller.
- Oberzeyring: L. Vogelsanger.
- Opocno: A. J. Skuhersky.
- Pardubitz: Wilh. Kraus.
- Paternion: Jos. Plazotta.
- Petschau: Anton Kraus.
- Pettau: Jos. Spritzey jun.
- Pest: Apotheker v. Török.
- Polstrau: Paul Grils.
- Prag: Ant. Klinger „zum blauen Stern“.
- " Anton Ertl, am Obstmarkt.
- " W. Faber, zur Kettenbrücke.
- " Apotheker Jos. Fürst, Porie.
- " Jos. Luckschal, am Smichow.
- " A. Prunner, „z. Stadt Rom“ kl. Ring.
- " M. Steiner, breite Gasse.
- " A. C. Stüdl's Woe., Kleins. Ring.
- " J. W. Watek, a. Platteyssa.
- Pressnitz: Ant. Müller.
- Prostnitz (Mähren): Jos. Wagner.
- Radmannsdorf: Primus Hudovernigs Sohn.
- Radstadt: Joh. Schatzl.
- Reichenberg: Apoth. v. Ehrlich.
- " A. K. Horn.
- " Franz Liebig.
- Ried: E. Wetzelsberger.
- Saalfelden: J. Ladstädter.
- Sankt Gallen: Heinrich Kurtz.
- " Johann (Kärnthen): A. Oitzinger.
- " in Tirol: L. Hofinger.
- " in Pongau: J. Lackner.
- " Lorenzen: Fried. Poliska.
- " Michael: Seb. Mayer.
- " Paul-Pragwald: Norbert Zanier.
- Sauerbrunn: J. Aschgan.
- Schladming: J. Angerer.
- Schlan: F. Buschbeck.
- Schlanders: Anton Insam.
- Schönlinde: Joh. Aug. Gerr.
- Schwaz: J. J. Lergesporer.
- Schwechat: Frz. Ulrich.
- Sedlican: Bohus Schwareck.
- Slaseck: Stef. Pavlica.
- Smidar: A. v. Czai.
- Sobotka: Frans Bernard.
- Steinschönau: Frz. Schöbel.
- Steyer: Alois Dechantsreither.
- Strass: Carl Gortan.
- Strassburg: J. N. Gortan.
- Strasswalchen: H. Feichtinger.
- Tabor: A. F. Tesar.
- Talheim: E. I. Eiselt.
- Tamsweg: V. Kandolf.
- Tarvis: Jos. Klementschitz.
- Tepl: Frz. A. Wollrab.
- Tetschen a. d. E.: Fried. Kreyser.
- Thalgau: R. Hartinger.
- Trebitsch: Carl Fundulus.
- Urfahr (Linz): Apoth. Jos. Oppitz.
- Villach: P. J. Merlin.
- Waltersdorf: Frans Leitner.
- Wels: Joh. Lackner.
- Wien: Apotheker Pserhofer.
- Wienerneustadt: Joh. Seiser.
- Wiesenthal: Fridolin Pils.
- Wildstein: Jos. Müller.
- Windischgrätz: Frans Klinger.
- Winterberg: Adolf Wedeles.
- Wladschim: Ig. Frank.
- Wolfsberg: Carl Menner.
- Zell am See: J. Kastner.

Wegen Errichtung von Niederlagen gegen angemessenen Rabatt belieben solide Handlungen sich an W. O. Bernhard in Marglan (Salzburg) zu wenden.